

รายงานการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑๐๓

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

ประธาน (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) : ทาง คสช. ได้ส่งชิกมาผ่านทางสื่อทุกวัน ๆ เราจะพิจารณาหรือยัง ผมก็บอกว่ายัง เพราะว่าอันนั้นมันลอยลมทางอากาศเราไม่เห็น แล้วก็ที่รายงานก็รายงานกันคนละอย่างสองอย่าง เพราะฉะนั้นยังยึดถือเป็นอะไรไม่ได้ เขาก็สมมุติว่าถ้าอย่างนั้นละเราจะยอมไหม ถ้าอย่างนี้เราจะยอมไหม ผมบอกสมมุติไม่ได้ รอให้เห็นของจริงเสียก่อนแล้วก็ค่อยมาว่ากัน เขาก็ตะล่อมถามหลายอย่าง เช่นเดิมที่เราเคยเขียนไว้ว่าถ้าจะไปสมัครต้องลาออกก่อน ๙๐ วันจะยังอยู่ไหม ผมก็ตอบว่าจนปานนี้เรายังไม่ได้พิจารณามันก็ยังไม่ได้อยู่ยังไม่ได้ไปไหน

อีกเรื่องหนึ่ง เมื่อเช้านี้มีคนเขาส่งบทความของเปลวสีเงิน เปลวสีเงินเขาเชียร์พวกเราอยู่แล้ว เขาก็แนะนำว่าวิธีที่เราจะไปสื่อให้ประชาชนเข้าใจนี้ทำไมไม่ใช้บริการของ ๓ น่าน่าน โย่ง น่านง น่านพวง เพลงฉ่อยนะ ผมก็ตินะทำไมเราไม่ทำ พอตีเมื่อเข้าไปประชุมมีภาคเอกชนอยู่ด้วย มีภรรยาอาจารย์ฉัตรอยู่ด้วยก็ปรารภเรื่องนี้ให้ฟัง บอกว่าทำอย่างไรเราถึงจะได้ ๓ คนนี้มาร้องเพลงฉ่อยในเนื้อหาที่เราจัดให้ แต่ก็คิดแล้วว่ามันคงต้องใช้สตางค์ ภาคเอกชนเขาก็บอกว่าช่วยดูสิว่ามันสักเท่าไรเขาจะไปหาทางเรียไรมารมา support อันนั้นก็ปลดไป พอตีภรรยาอาจารย์ฉัตรเรียน มสธ. อยู่แล้วก็คงจะมีเพื่อนก็นั่ง LINE เสร็จแล้วก็กลับมาบอกว่าเพื่อนเขาเป็น CEO ของบริษัทเวิร์คพอยท์ซึ่งเป็นเจ้าของสังกัดของ ๓ น่าน แล้วเขาก็เลยชวนว่าเวิร์คพอยท์คิดจะทำ CSR บ้างไหม ทางคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องการ เขาก็บอกว่าได้ ให้ทำหนังสือไปถึงเขา แล้วก็ตอนหลังภรรยาอาจารย์ฉัตร LINE มาบอกว่าเขาก็กังวลว่าถ้าต้องการเร็วเขาก็จะเขียนเองแล้วก็ให้ ๓ น่านร้อง แต่ถ้ามีเวลาไม่รีบร้อนเขาก็จะให้ ๓ น่านไปค่อย ๆ คิด แล้วก็ร้องตามสไตล์ของเขา ผมก็บอกไปว่าเราไม่รีบร้อนหรอก เดือนพฤษภาคมได้ก็ยังมีบุญนักหนา ตอนนั้นเราทยอยออกไป เพียงแต่ว่าเราเป็นห่วงว่าลิขสิทธิ์ถ้าเขาออกให้เราแล้วเราไปออกทีวี

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กุลคนที่ ๑/๒

แล้วเรามีสิทธิเอาไปออกตามชาวบ้านได้ไหม เขากำลังไปถามอยู่ ยังไม่ตอบกลับมาใช่ไหมครับ ซึ่งคิดว่าคงไม่น่าจะมีปัญหา แต่ที่นี้เราอาจจะต้องช่วยกันจับประเด็นสำคัญ ๆ ที่เราคิดว่าเราอยากจะออกชาวบ้าน ดึงดูดใจชาวบ้านในร่างรัฐธรรมนูญเรากลัก ๔-๕ เรื่อง แล้วก็เดี๋ยวค่อย ๆ เขียนให้เหลือสั้นที่สุด ชุดอาจารย์ศุภชัยน่าจะกำลังรวบรวมอยู่ อาจารย์ค่อนข้างจะอ่านลึกซึ้ง ลองไปหีบคูลีว่าถ้าเราอยากจะออกชาวบ้านใน ๔-๕ เรื่อง ในลักษณะไปร้องเพลงฉ่อย เพื่อให้ชาวบ้านตัดสินใจนี้เราอยากจะออกเรื่องอะไร และเดี๋ยวเราก็ค่อยเขียนตัวเนื้อหานั้นแล้วก็ส่งไปให้เขา แล้วก็เดี๋ยวผมจะมีหนังสือไปถึงบริษัทเวิร์คพอยท์เพื่อขอความร่วมมือให้เขาช่วย ถ้าได้ตัวนี้ผมคิดว่าเราจะทุนไปได้เยอะคนฟังเขาจะชอบใจ ท่านใดมีอะไรจะแจ้งไหมครับ เชิญอาจารย์จรีครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ ดิฉันว่าเป็นแนวทางที่น่าสนใจและดีมากเลย ที่นี้สมมติว่าไปภาคอีสานถ้าเราทำได้แบบเดียวกันแต่เป็นหมอลำ เขาจะได้ประโยชน์มากจริง ๆ แบบเดียวกันนะคะ

ประธาน : อันนี้ไปเอาที่ไหน ใครเป็นหมอลำเราก็ไม่เคยฟัง

นางจรี วิจิตรวาทการ : ลองให้คนช่วยหาให้ไหมคะ ติดต่อดู

ประธาน : ราชนิเวศน์ชื่ออะไร สุรินทร์หรือเปล่า

นางจรี วิจิตรวาทการ : เขาก็อยู่ค่ายเวิร์คพอยท์ก็ขอไปด้วย ๒ อย่าง

เลขาฯ (นายปกรณ์ นิลประพันธ์) : ขออนุญาตครับท่านประธาน เมื่อเข้าบังเอิญได้ใช้บริการ BTS แล้วก็เห็นว่า BTS มีทีวี แล้วก็คนที่ไม่ได้เล่นโทรศัพท์เขาก็จะยืนดู แล้วก็ยืนดูค่อนข้างเยอะ ที่นี้ถ้าชุดคณะกรรมการจัดทำสื่อดิจิทัลทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์เสร็จจะเป็นไปได้ไหมครับว่าเราจะไปจ้างไปใส่ในที่วิอย่างนี้แล้วให้มันวิ่ง อาจจะเอาเฉพาะช่วงเช้า ช่วงเย็นก็ได้ เพราะว่าผมเห็นคนแหงนคออยู่อย่างนี้ตลอดถ้าเขาไม่ได้เล่นโทรศัพท์ บางทีเขาได้ยินอะไรโดนใจเขาก็เงยหน้าขึ้นดูนะครับ แล้วมันวิ่งกับกลุ่มคนทำงานทั้งนั้นเลย เอาสื่อพวกนี้ไปลงได้ผมคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ เมื่อเช้าผมก็นั่งดูอยู่ ผมก็เลยให้คุณนาคะเขาลองประสานงานเรื่องราคา แต่ที่นี้ปัญหาเรื่อง content ที่จะเอาไปลง ถ้าสื่อของท่านสมบูรณ์เสร็จหรือว่ามีใครที่เรากำลังจะจ้างเขาทำเสร็จอาจจะเอาไปยิงที่ BTS ได้ก็น่าจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งคือเรากินทุกตลาด

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ขออนุญาตครับท่านประธาน ตัวที่คุณปกรณ์พูดนี้ศาลรัฐธรรมนูญเคยติดต่อไปเพื่อที่จะโฆษณากิจกรรมของศาลรัฐธรรมนูญ มันก็น่าสนใจดีอยู่

ปรากฏว่าตอนหลังเรามาดูกันแล้วจะมีปัญหาอยู่ที่ว่า ๑ ตอนที่คนแน่นมาก ๆ คนที่จะดูจำนวนน้อยมาก แล้วก็คนเดียวกันขึ้นเดี่ยวลงเขาไม่ได้ดูติดต่อกัน อันนี้คือที่เขาไปทำตลาดมาแล้วเขาก็มารายงานให้ นะครับ ๒ ตัว content มันต้องเร็วมากเลย เพราะว่าคนบางที่ไม่ได้อยู่กับที่ตรงนั้นครับ คนเข้ามาใหม่ปี๊บจะเดินไปอีก คนคนเดียวไม่สามารถจะดูทั้งหมดได้ แล้วจะมีกลุ่มคนไม่มากเลยที่จะดูได้ทั้งหมด เพราะว่าคนแน่นมาก อย่างสถานี bts สายเพลินจิตอันนั้นคนเยอะจริง แต่ว่าเขาจะไม่ม่เวลาที่จะมาดูตรงนี้เลยเพราะเขายืนแล้วก็เบียดไปเบียดมา อันนี้ไม่ได้จะคัดค้าน แต่ว่าให้มองอีกแง่หนึ่งว่ามันจะคุ้มไหม แล้วอันนี้แพงมากด้วย ที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยทำคือว่าเราไปติดป้ายตรงรถเมล์ ข้าง ๆ รถเมล์นี่คนจะเห็นทั่วเลยแต่ว่ามันเป็นอักษรตาย มันไม่เคลื่อนไหวเท่านั้นเอง เราเคยคิดแล้ว อันนี้ก็ให้คล้าย ๆ ว่าเป็นข้อคิดอีกแง่หนึ่งก็แล้วกัน นะครับ ไม่ได้จะคัดค้านอะไร เป็นข้อคิดอันหนึ่ง นะครับ

ประธาน : อะไรที่ได้ฟรีใส่ไปเถอะ แต่ผมรู้จักบริษัทหนึ่งที่เขาทำอันนี้ ไม่รู้ทำอยู่ในรถไฟฟ้าด้วยหรือเปล่า แต่ตามลิฟต์ ตามคอนโดมิเนียมทั้งหลาย เดี่ยวจะไปให้เขาใส่ให้เอา content มากี่แล้วกัน อันนี้อาจจะไม่ต้องเสียสตางค์เพราะผมเป็นประธานบริษัทเขาอยู่

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานขออนุญาตเสริมท่านปกรณ์ว่าถ้าจะไปสอบถามเขาแล้วนี่ฝากดูเรื่อง เขาเรียก handrail เวลาคนไปจับตรงราวรถไฟฟ้า แล้วบังเอิญจะเป็นไปสเตอร์เดียวกับที่อยู่ตรงทางขึ้น ทางลงของรถไฟฟ้าด้วย แต่ที่นี้ปัญหาก็คือเวลาเข้าสถานีอะไรต่าง ๆ นี้ ที่นี้พูดกันตรง ๆ ว่าหลายครั้งผมก็ดูอยู่แต่ฟังไม่ได้ยิน เพราะว่าพอเขาประกาศว่าสถานีทองหล่ออะไรอย่างนี้ขึ้นมาปุ๊บมันก็จะบังเสียงที่เราประชาสัมพันธ์ไป เพราะฉะนั้นเขาก็จะมีตัววิ่งเป็นภาษาไทย เป็น subtitle อยู่ข้างล่างด้วย แต่ผมดูว่าไหน ๆ จะถามเขาแล้วลองถามในส่วนที่เป็นมือจับตรงนั้นด้วยนะครับ คือคนก็จับห้วงเวลาโดยสารรถไฟฟ้า รู้สึกเขาจะมีบริการทำโฆษณาตรงนั้นด้วย ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญครับคุณนรชิต

นายนรชิต สิงหเสนี : กราบเรียนท่านประธานครับ เมื่อเข้าก็มีการประชุม คณะอนุกรรมการติดตามอีกเหมือนทุกวันนะครับ ก็มีการพิจารณาข่าว รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำนักข่าวหัวเขียวก็พูดถึงเรื่องที่ กรธ. ถอยเรื่องศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งมติชนก็มีท่าที กรธ. ดังนั้นหนึ่งในจำนวนเอกสารที่ทางฝ่ายเลขานุการเตรียมให้ก็เป็นข้อเสนอของคุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กุลนที ๑/๔

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเราก็เข้าใจนะครับว่าเพิ่งมา แต่ว่าเราก็คิดว่าน่าจะนำเสนอที่ประชุมพิจารณา ผมขอรบกวนท่านประพันธ์ได้ไหมครับ บังเอิญท่านเป็นประธานในช่วงนั้นครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขอบคุณนะครับ ในคณะอนุกรรมการติดตามก็ได้ติดตามพวกข่าวต่าง ๆ ตามสื่อนี้ ในภาพรวมตั้งแต่เราแก้ไขรัฐธรรมนูญรู้สึกสื่อเขาชมนะครับว่าเราได้พยายามแก้ไขปรับปรุงตามที่ได้มีผู้เสนอแนะไป อย่างสำนักข่าวหัวเขียวไทยรัฐนี่ปกติเขาก็ไม่ค่อยได้พูดในแง่ชื่นชมเท่าไร คราวนี้เขาก็เขียนชื่นชมอาจารย์มีชัยอะไรอย่างนี้นะครับ แม้กระทั่งอีกฉบับหนึ่งที่ผ่านมาก็ไม่ค่อยจะเขียนในแง่ที่ชื่นชมเท่าไร แต่คราวนี้เขาก็ยังได้มีการปรับอะไรอย่างนี้นะครับ

ที่นี้ในส่วนที่มีผู้แจ้งมาของคุณหญิงทรงสุธา ยอดมณี ในเอกสารที่แจกในส่วนของผังเมืองซึ่งเราเติมแล้วนี้เขาก็เขียนขอบคุณมา แต่ที่นี้ท่านยังมีข้อเสนอเพิ่มเติม ๒ เรื่อง เรื่องแรกคือเรื่องการศึกษา ซึ่งผมเข้าใจว่าท่านอาจจะยังไม่ทราบในรายละเอียดที่เราแก้ไขปรับปรุงไป เรื่องการศึกษานี้ไม่ทราบเป็นเพราะอะไร ที่ประชุมก็คิดว่า เอ๊ะ เราน่าจะเขียนอธิบายชี้แจงไปให้ชัดเจนดีไหมเรื่องการศึกษามันแก้ไขปรับปรุงอะไร แล้วก็ทำความเข้าใจว่าการศึกษาก่อนไปเรียนนี้มันเป็นอย่างไร แค่วันกันแน่ มันกี่ปี รวมแล้วกี่ปีกันแน่ เพราะว่าเดี๋ยวเวลาไปพูดแล้วพูดไม่ตรงกัน เพราะว่า เอ๊ะ ถ้ารวมถึงการศึกษาก่อนไปเรียนนี้อาจจะยึดไปตั้ง ๖ ปี ๖ ปีบวก ๙ ปี นี่ต้องเป็น ๑๕ ปี ด้วยซ้ำอะไรอย่างนี้นะครับ มากกว่าหรือเป็นกี่ปีกันแน่อะไรอย่างนี้เราน่าจะชี้แจงเขียนเรื่อง การศึกษานี้ทำความเข้าใจให้ชัดเจน เพราะว่าตามข่าวมาหลายวันนี่เรื่องการศึกษายังเข้าใจไม่ค่อยตรงกันเท่าไรนะครับ

ที่นี้อีกเรื่องหนึ่งที่ท่านขอเพิ่มเติมมาคือท่านเสนอเพิ่มเติมมาในร่างมาตรา ๕๓/๑ ที่ท่านเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นตัวหนา รัฐต้องอนุรักษ์ ส่งเสริม และให้การคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพย์สินทางปัญญา ที่ท่านเติมมาว่าน่าจะพิจารณาในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาด้วยนะครับ

ประธาน : ทรัพย์สินทางปัญญากฎหมายรับรองและคุ้มครอง ที่เราเขียนนี่คือไม่มีกฎหมายอะไรไปรับรองเขา กฎหมายภูมิปัญญาท้องถิ่นก็ไม่มี ศิลปะก็ไม่มี วัฒนธรรมก็ไม่มี ประเพณีก็ไม่มี แต่ทรัพย์สินทางปัญญามี ไม่ต้องไปคุ้มครองมัน กฎหมายมันคุ้มครองเสร็จแล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท : เข้าใจว่าท่านคงเหมือนกับว่าอยากจะให้เน้นเรื่องนี้ เพราะเป็นเรื่องที่มีความสำคัญนะครับเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กุลนที ๑/๕

ประธาน : ก็มันคุ้มครองแล้ว คุ้มครองอยู่แล้ว เราไม่เคยเขียนเลยว่าต้องคุ้มครองชีวิต

นายประพันธ์ นัยโกวิท : บางที่ท่านอาจจะไปดูรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มันเคยเขียนอยู่อะไรอย่างนี้ครับ ซึ่งบางคนเขาก็บอกว่าความจริงเราก็มีทรัพย์สินทางปัญญาพวกนี้แล้วต่างประเทศก็ละเมิดสิทธิเราเยอะแยะอะไรอย่างนี้ หมายความว่าเราเน้นให้ความสำคัญ

ประธาน : แล้วลิขสิทธิ์ล่ะ มันเยอะ เรื่องการศึกษาท่านจะให้เดิมอะไร

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คือที่ท่านเขียนมาหมายความว่าท่านอาจจะยังไม่ทราบที่เราแก้ไขปรับปรุงนี่นะครับ คือท่านยังพูดถึงเรื่องเก่าอยู่ว่าอยากจะขอแก้ การศึกษาจากภาคบังคับ เป็น ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี เหมือนรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งท่านอาจจะไม่ทราบว่าเราแก้ไขปรับปรุงในรายละเอียดของเราในมาตรา ๕๐ ไปอย่างไร ซึ่งมาตรานี้ก็ยังมีคนไม่ค่อยเข้าใจอยู่หลายแห่งเหมือนกันนะครับ

ประธาน : ผมคิดว่าเวลาเราอธิบายนี้เราอย่าไปอธิบายเจาะจงแต่เฉพาะเรื่องก่อนวัยเรียน เราต้องอธิบายว่าเป้าหมายการศึกษาของเราคืออะไร แล้วเราต้องการให้การศึกษาของคนของเรามีประสิทธิภาพจริง ๆ เพราะฉะนั้นอะไรที่เกินไปจากการศึกษาภาคบังคับนี้ใครมีสตางค์ต้องเสียสตางค์ คือใครจะว่าอย่างไรก็ว่า เราต้องการคนมีสตางค์จ่ายสตางค์ แล้วเราต้องการเอาสตางค์นั้นไปจ่ายให้คนจนให้เรียนได้ไม่ใช่เฉพาะค่าเล่าเรียน เชิญครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ความจริงท่านเคยพูดถึงว่าของเดิมมันมีจุดอ่อนเรียน ๑๒ ปีนี้คนจนต้องออกจากชั้นเรียนกลางคัน ยังเรียนไม่จบเลยก็ไม่สามารถเรียนต่อ ทีนี้เราก็จะทำให้เขาเรียนให้จบ แล้วเราก็ตั้งกองทุนที่ยั่งยืนไปเลยให้เขาเรียนไปจนจบ

ประธาน : ใช่ เราเขียนป้องกันไว้แล้วว่าเพื่อเปิดโอกาสให้คนจนเขาได้เรียน มีทุนอุดหนุนให้เรียน เพราะว่าไม่ว่าคุณจะทำอย่างไรเขาก็ค่าเราอยู่ดี เมื่อวานเขาก็ไปตำเราเชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านประธานครับ อีกประเด็นหนึ่งก็คือหลังจากที่รัฐธรรมนูญเราเสร็จแล้ววันที่ ๒๙ มีนาคม ที่ประชุมก็คุยกันว่าหลังจากนั้นถ้าเกิดจะมีการเชิญให้ไป debate หรือว่าไปอภิปรายกับคนอื่นนี่เราจะพิจารณาหรือเปล่า หรือว่าเราจะดำเนินการอย่างไร คืออยากจะทราบแนวทางว่าจะเอาอย่างไรหลังจากที่รัฐธรรมนูญเราเสร็จแล้ววันที่ ๒๙ มีนาคม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กลอนที่ ๑/๖

ประธาน : หลังจากวันที่ ๒๙ มีนาคมแล้วเรายังมีภารกิจที่เราจะต้องทำให้เสร็จภายใน ๑๕ วันคือการทำสรุปคำอธิบาย ตรงนั้นเราจะยุ่งมาก แล้วเราทำกันทั้งวันเพื่อให้เสร็จแล้วผมคิดว่าพอเสร็จแล้วพวกเราคงจะนอนพักได้สักอาทิตย์ ๒ อาทิตย์ได้ ป่วยไป ใครจะว่าอะไรก็ว่าไปเถอะ ไม่มีเหตุอะไรจะต้องไปเถียง พอเราพักกลับมาแล้วเราก็ค่อยเอาข้อเท็จจริงไปเผยแพร่ให้ประชาชน เราไม่น่าจะมีเวลาไปนั่งเถียงกับใคร เพราะว่าไม่ว่าเราจะไปหรือไม่ไปเขาก็ว่าคนที่ไม่ชอบนะครับ คนที่มีทัศนคติในเชิงอคติเขาก็ว่าเราอยู่นั้นแหละ ก็ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะไปฟังให้มันเสียขวัญเสียกำลังใจ เอากำลังไปอธิบายชี้แจงให้ประชาชนทั่วไปเขาฟังน่าจะดีกว่าไม่รู้จะครับ แล้วแต่ เพื่อใครขยันอยากจะไปโต้เถียงก็เอา เชิญครับ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : จริง ๆ อย่างท่านอาจารย์ศุภชัยก็เจอประเด็นอย่างเดียวกัน ผมเองนั้นได้รับการติดต่อจากโบรท์ทีวี ซึ่งเขาบอกว่าเขารับโครงการจากสถาบันพระปกเกล้าในการที่เหมือนกับจะให้โอกาสเราเสนอตัวร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ว่าจะไรเป็นอย่างไร เดิมเขาตั้งใจจะออกอากาศในวันที่ ๒๖ หรือช่วงนี้นะครับ เสร็จแล้วก็บอกว่าจะมีคุณค่านูณอีกคนหนึ่งที่มาออกทีวีด้วยกัน คือจริง ๆ ผมก็ไม่ได้กังวลเรื่องคุณค่านูณ แต่ว่าผมกลับมารู้สึกว่าถ้าหลังจากที่เราเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญออกไปแล้วนี่ คือการ debate การคุยอะไรต่อมิอะไรนี่มันทำอะไรกับตัวร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้แล้ว คือแค่นั้นก็ต้องแค่นั้น เพราะฉะนั้นก็คงไม่มีเหตุผลอะไรในการที่เราจะต้องไปอภิปรายพร้อมกับอีกฝั่งหนึ่งที่มานั่ง เพราะคนที่มาอภิปรายร่วมกับเราเขามี agenda อยู่ในใจแล้วเขา focus ในประเด็นหลาย ๆ ประเด็นแล้วหยิบตรงนั้นมา attack แล้วเราเองเราไม่มีโอกาสในการที่จะไปคิดว่าเขาจะพูดเรื่องอะไร และบนเวทีผมคิดว่าก็อาจจะลำบากในการที่เปิดหรือเพื่อโต้ตอบโดยตรง เพราะฉะนั้นผมมีความรู้สึกที่น่าจะลองดูว่าถ้าเป็นแนวทางหรือนโยบายของ กรธ. ว่าภารกิจของเราคือประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เป็นเรื่องของการที่ไปปรับฟังอะไรอีกแล้ว เพราะฉะนั้นเรื่องที่จะขึ้นเวทีแล้วก็มีอีกคนหนึ่งมาเห็นค้านหรืออะไรต่อมิอะไรนี่ผมคิดว่าน่าจะไม่ดำเนินการในลักษณะนั้นอีกต่อไป ผมคิดว่าน่าจะอย่างนั้นครับ

ประธาน : ท่านนรชิตคณะอนุกรรมการเห็นว่าอย่างไรเรื่องนี้ คุยกันในคณะหรือยัง

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กุลนที ๑/๗

นายบรรชิต สิงหเสนี : คุณกันแล้วครับ แต่ผมขอกราบขออภัยท่านจริง ๆ ผมไม่อยู่
ตอนคุย ผมไปกฤษฎีกามาครับ

ประธาน : แล้วใครอยู่ ท่านประพันธ์หรือ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : อันนี้ก็เลยต้องมาเรียนถามที่ประชุมว่าท่านคิดว่าอย่างไร
ซึ่งผมก็พูดในที่ประชุมของคณะอนุกรรมการติดตามไปว่าหลังจากที่ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วหน้าที่
หลักแล้วก็หน้าที่หนักมากด้วยคือการไปชี้แจงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งทางคณะอนุกรรมการ
ประชาสัมพันธ์ก็มีแผนงานซึ่งอาจจะต้องให้พวกเราไปช่วยกันให้ความรู้ แล้วเราจะไปนั่งเถียง
debate นี้ ผมก็บอกว่าถ้ามี debate นี้คนที่มาเขาต้องมีประเด็นที่ไม่เห็นด้วยกับเราอยู่แล้วเขาถึง
มาใช้ไหมครับ ฉะนั้นถ้าไป debate นี้ก็ไม่ว่าจะได้ผลดีหรือเปล่า ไปออกรายการแล้วไปโต้กันอะไร
อย่างนั้น แต่ว่าอันนี้เป็นเรื่องที่ต้องหารือที่ประชุมว่าท่านเอาอย่างไร ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวก็อาจจะมี
ที่โน่นเชิญที่นี้เชิญอะไรอย่างนี้

ประธาน : เชิญครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาส : พอดีเรื่องมันเกี่ยวพันกัน คือเมื่อเช้าผมไปที่ กสทช.
ที่ท่านประธานมอบไปนะครับ ไปก็แปลกใจนิดหน่อยเพราะว่าดูโปรแกรมแล้วนี่ก็คิดว่าพูดเสร็จแล้ว
ก็คงจะกลับ ก็ปรากฏว่าเวทิมันเป็นห้องคล้าย ๆ อย่างนี้ครับ แล้วก็พอพูดเขาก็อยากซักถาม และ
คนที่เป็นวิทยากรท่านอื่นนี่ก็มี ขออนุญาตเอ่ยนามนะครับ อย่างเช่นคุณคำคุณ คุณสารี คุณบุญเลิศ
แล้วก็มีการดาที่เป็นตัวแทนสื่อภาคไหน ภาคไหน ภาคนี้เต็มไปหมด ผมอาจจะเป็นพวกไม่ค่อยรู้สึก
อะไรนะครับ ผมก็รู้สึกว่าเขาก็ไม่ได้อะไรกับผม คือผมก็บรรยายโดยที่ชี้ให้ดูว่าเราได้แก้ไขหมวด
๔ หมวดหลัก พอดีผมพยายามจะสื่อเขาว่าอย่าดูหมวดเรื่องสิทธิและเสรีภาพอย่างเดียว
ให้ดูพร้อมกันเลยทั้ง ๔ อันเพราะมันสัมพันธ์กันหมด ก็อธิบายไป อะไรไป ก็ดู แต่ว่าผมมา raise ใน
ที่ประชุมอนุกรรมการเหมือนกันว่าขนาดอธิบายไปแล้วเขาก็ยังถามอย่างเดิมครับ อย่างท่านหนึ่งก็
ยังพูดอย่างเดิมอีก อธิบายเสร็จก็ยังบอกรัฐธรรมนูญของเราทำไมไม่ทำแบบรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐
รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ทำไมให้สิทธินี้ลดลงอะไรอย่างนี้ ผมก็บอกเราไม่ได้ให้สิทธินี้ลดลงนะ แต่
อธิบายไปอย่างไรเขาก็จะกลับมาที่เดิมครับ แล้วเขาก็ถามว่าทำไมใช้คำโน้นไม่ใช้คำนี้อะไรอย่างนี้
ตอนหลังผมก็บอก กรธ. นี่คิดตัวเองไม่ได้หรือ ตอนนั้นผมบอกพวกเราต้องใช้แบบที่พวกคุณเขียน
ใช้ไหมมันถึงจะโอเค ถ้าใช้แบบที่พวกเราเขียนไม่โอเคใช้ไหม ผมก็พูดอาจจะแรงไปนิดหนึ่งนะครับ
แต่พอถึงเวลาสักพัก-----

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กุลณี ๑/๘

ผมก็กลับมา ผมเองก็ยังคิดว่าถ้าไป อย่างเมื่อก็คุยกับท่านอาจารย์นิติพันธุ์นิดหนึ่งว่าถ้าเขาเชิญเรา ไปอย่างนี้บางทีเรานึกว่าเราไปพูดแล้วเราก็กลับ แต่มันไม่ใช่ มันกลายเป็นเหมือน debate กันครับ แต่ไปคนเดียวนี่พลิกตำราไม่ทันเหมือนกันครับ เพราะว่าเปิดโน่นเปิดนั่นเปิดนี่ไม่ทัน เขาก็ถามว่า ทำไมใช้คำว่าสมบัติของชาติ ผมก็บอกก็ ครม. เสนอมา แล้วมี กสทช. มีอะไรด้วย เขาก็บอก กสทช. นี่สงสัยเป็นสำนักเลขฯ ตัวเขาไม่ได้เสนออะไรอย่างนี้ ผมก็ว่าไม่เป็นไร ก็พอเข้าใจได้ อันนี้ คุยกันข้างนอก ก็เลยยังมองว่าบางครั้งเวลาเขาเชิญมาเขาบอกไม่หมดครับ ไปจริง ๆ แล้วมันไม่ได้ เป็นแบบที่อยู่ในเอกสารก็ต้องเตรียมตัวเยอะเหมือนกัน แล้วเผชิญคราวนี้ผมเองทำ PowerPoint ไว้แต่ผมก็ไม่ได้ฉายให้เขา เพราะว่าเผชิญใน PowerPoint ผมเอาตัวร่างรัฐธรรมนูญ ไปพิมพ์เอาไว้ออกมาตั้ง ๓๐๐-๔๐๐ สไลด์แล้วครับ ผมกลัวว่าเดียวผมเอาให้เขาแล้วเขาไป copy หมดเลย ซึ่งก็เลยไม่ได้ให้เขาไป ก็ใช้วิธีอ่าน แต่ก็ raise ประเด็นขึ้นมาในอนุเหมือนกันว่า เราควรจะเปิดให้เขาคูร่างเลยไหม เพราะว่าพอเขาไม่ได้ดูร่างเขาก็กลับไปที่เคยครับ ทุกคนก็จะได้ เอกสารคือ ๒๙ มกราคม คือเราเดินไปข้างหน้าตั้งเยอะแล้ว เราแก้ตั้งเยอะแยะแล้ว แต่ effort ทั้งหลายที่เราแก้ไป หรือทางท่านโฆษกพยายามแถลงไปนี่เขาวิ่งกลับไปที่เคยครับ ขออนุญาต อันนี้ไม่ได้คุยกันในอนุกรรมการนะครับ ผมลองนึกเฉย ๆ คุยกับท่านเลขฯปรกรณ์ว่าหมวด ๑๐ สิทธิ และเสรีภาพ ถ้าเชิญพวกผู้สื่อข่าวมาและท่านประธานแถลงเองแล้วก็ให้เอกสารเขาไป เขาน่าจะเข้าใจมากขึ้นครับ แต่จังหวะเวลาจะเป็นตอนไหนก็ไม่รู้ เพราะว่าดูเหมือนหลายอย่าง เราพยายามพูด เราพยายามอะไร เสียงมันเข้าหูบางคน ไม่เข้าหูบางคนอะไรอย่างนี้ครับ แล้วก็ กลับมาพูดเรื่องเดิม เราก็ต้องมานั่งวอแวกับเรื่องที่จะเดินไปข้างหน้าก็ต้องวิ่งกลับมาแก้ข้างหลัง อยู่ตลอดเวลาครับ ก็รู้สึกหงุดหงิด ๆ อยู่เหมือนกันว่า เอ๊ะ เราทำอย่างไรดีมันจะได้เคลียร์ตรงนี้ไปได้ครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๒/๑

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ เมื่อเช้านี้ก็คุยกันในอนุกรรมการ ท่านอาจารย์สมชัย raise ปัญหาขึ้นทางทีวี ท่านอาจารย์นิติพันธุ์ก็พูดปัญหานี้ ผมก็เลยมีข้อสังเกต อย่างนี้ คืออันแรกที่เขาเชิญมา เราต้องดูว่าเขาเชิญมาสำนักไหนเชิญ แล้วก็ panelist คนที่ร่วมเวที กับเราเป็นพวกไหน อย่างอาจารย์ศุภชัยเจอ ๒ เด็งมาแล้ว ที่รัฐศาสตร์จุฬาที่หนึ่งแล้วนะครับ แล้วก็ฝั่ง กสทช. เมื่อเช้านี้ ผมก็ตั้งข้อสังเกตอันนี้ว่าถ้าเราดูว่าคนที่เขาเชิญมาเขาตั้งใจเชิญเลย อย่างเมื่อที่อาจารย์ศุภชัยบอก กสทช. มา พวกตรงข้ามที่โจมตีเรามีมากกว่า ๒ คนแล้ว อาจารย์อยู่คนเดียวอาจารย์สู้ไม่ไหวแน่ ผมก็เลยตั้งข้อสังเกตว่า ๑ ถ้าเราดูว่า forum ไหนที่เขาตั้งใจเชิญมา ให้ดูหัวข้อ แล้วก็ดูคนที่เขาเชิญมาด้วยเป็นพวกใครเราต้องระวังตัวให้หนักเลย แล้วก็ผมก็บอกว่า ถ้าเป็นไปได้หาพวกมาอีกสักคนหนึ่งมาช่วยกันนะครับ แล้วก็ถ้าเขาถามแรง นิสัยผมตอบแรง อยู่แล้ว มันต้องตอบแบบนั้นให้มันสุด ๆ ไปเลย แล้วก็ถ้าเราไปเกรงใจอะไรเราก็เสียเปรียบ ทุกท่านไป อันนี้ style ของผมนะ อาจจะไม่ใช่เป็น style ของทุกท่านก็ได้ครับ เขาถึง ไม่เชิญผมไป เพราะเชิญผมถ้าเจอแบบ Face Time ถามแรงก็ต้องตอบแรงนะครับ แล้วก็อันนี้ เป็นตัวสำคัญเลย ถ้าเขาถามไปแบบนี้เนะ เราเตรียมตัวไม่ทันหรือครับอาจารย์ ถึงจะพออะไร ต่ออะไรไปไม่ทันหรือครับ เพราะว่าทุกอย่างมันเป็นมาตรา เขาเตรียมตัวมาแล้ว เราไม่ได้ เตรียมตัว อาจารย์ไปก็เป็นเหยื่อเขาเปล่า ๆ ผมก็สงสารพวกเรา เราตั้งใจดีแต่ทุกอย่างกลับมา มันตรงกันข้ามหมดเลยนะครับ เรื่อง debate ผมว่าสำคัญนะครับ แต่เราต้องเตรียมตัวให้ดี debate เราพยายามที่จะอธิบายสิ่งที่ดีของเรา ถ้าเราอยู่เฉย ๆ เราก็เป็นฝ่ายเบี่ยงตลอดเวลาเลย แล้วก็ไม่มีเวทีที่จะชี้แจงครับ ต้องมีเวทีของพวกเรา แต่เราต้องดูสถานการณ์ด้วย เราก็ต้องปรับ ให้เข้ากับสถานการณ์ เพราะว่านักพูดของเราดี ๆ หลายคน แต่ว่าเขายังไม่มีโอกาสที่จะไปแสดง ฝีปาก เราก็ต้องดูหัวข้อด้วย แล้วก็ดูคนที่เขาเชิญมาร่วมด้วยนะครับ อันนี้ก็ข้อสังเกตของผม นะครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เห็นจะสรุปได้ใช่ไหมครับที่เราคิดว่าไม่ควรไปเผยแพร่ด้วยวิธีการ ไปอภิปรายกับคนอื่นเชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ คือผมว่าเวลาออกเวทีพวกนี้จุดมุ่งหมาย น่าจะเป็นอย่างเดียว คือว่าดูว่าเวทีนั้นเป็นเวทีที่เราสามารถที่จะสื่อถึงคนฟังได้ ผมว่าอันนี้เป็นหัวใจ เช่น สถานีโทรทัศน์ช่องนั้นคนดูมันเยอะไหม เวลานั้นมันสำคัญไหม สมมุติว่าอย่างนี้นะครับ อันนี้คือหลักของมันว่าเราจะไปออกเพื่ออะไร คือถ้าไปออกเพื่อว่าจะไปชนะคะคานกันผมว่า

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๒/๒

มันไม่ค่อยมีประโยชน์ และถ้าคุณไปพูดอย่างสถาบันพระปกเกล้าจัดเมื่อวานกระมัง ก็มีบุญเลิศ
คชายุทธเดช มีพรรคเพื่อไทยอีกคนหนึ่งพูด อันนี้เป็นเวทีที่ ๓ ของพระปกเกล้า นะครับ เมื่อวาน
เขาพูดถึงเรื่องอะไรไม่รู้ คือดูจากพวกนี้ก็รู้ว่าจุดยืนจะพูดอย่างไรนะครับ แล้วก็ไม่ได้มีข้อเสนออะไร
ที่ใหม่เท่าไร เวทีพวกนี้ถ้าเขาเชิญเราก็ไม่ต้องไป ผมคิดว่าอย่างนี้นะครับ แล้วเราก็ดูเอา
ให้อนุกรรมการช่วยดูว่าเวทีไหนที่มันจำเป็นที่จะต้องไปสื่อสารกับคน เช่นมันมีการถ่ายทอดเยอะ
มันเป็นเวทีที่สำคัญ คนที่ไปเป็นคนสำคัญอะไรอย่างนี้ แล้วก็ไป ไม่อย่างนั้นเราไม่จำเป็นหรอก
คือว่าเราไม่ต้องไปเพราะเวลามันจะสั้น ๆ แล้ว ผมว่าเอาตามนี้ครับ ไม่อย่างนั้นมันจะตายตัวไป

ประธาน : แต่ถึงเวทีใหญ่อย่างไร แล้วถ้าเขาจัดให้เราไปพูดประชันกันผมก็คิดว่า
เราไม่ควรไปพูดหรอก เพราะว่าโดยธรรมชาติมนุษย์ไม่ชอบฟังข่าวดี ชอบฟังข่าวร้าย ต่อให้ใคร
จะเอาผมไปนั่งจรรยาโนว่าทุกท่านดีอย่างไรเดี๋ยวก็นับกันหมด ถ้าผมพูดมาสักแอะว่าคนไหน
เลวอย่างไร ตาตื่นกันหมดเลย เพราะฉะนั้นเราไปพูดเพราะเราก็ต้องพูดแต่สิ่งที่ดีของเรา คนอีกข้าง
หนึ่งก็จะพูดแต่สิ่งที่ไม่ดี เพราะฉะนั้นมันก็ไม่มีประโยชน์อะไร เพราะคนที่จะพูดในสิ่งไม่ดี
เขาโปรแกรมของเขามาแล้วว่าเป้าหมายของเขาคืออะไร เราไม่มีประโยชน์อะไรที่จะไปถกเถียง
แล้วเราก็ไม่ควรจะมีเวลาเหลือเพื่อกันถึงขนาดนั้น แต่ว่าก็สุดแต่ที่ประชุมจะครับ ถ้าเผื่อใครคิดว่า
ฝึกปากกล้าพอที่จะไปต่อกลอนกับเขาได้ และจะได้ประโยชน์ก็ไม่ว่าอะไรกัน จะเอาอย่างนั้นไหม
เชิญครับ

นายนคร ชิงหลิน : ผมว่าก็ดีครับ ผมเลยขออนุญาตถามเลย ผมรับ IS
ของจุฬา รัฐศาสตร์ไว้วันพุธที่จะถึงนี้ มีคณบดีท่านอาจารย์เอก มีอาจารย์ธิตินันท์เป็น
moderator ก็เลยไม่ทราบที่ท่านเป็นอย่างไร ที่ผมรับคือมันจะเป็น forum ที่เป็นภาษาอังกฤษ
สักอันหนึ่งซึ่งผมคิดว่าเราไม่เคยไป present อย่างนี้ และคนที่จะมาฟังก็เป็นพวกที่อยู่ในเมืองไทย
ผมก็เลยรับไว้แล้ว ก็เลยไม่ทราบว่าที่ประชุมมีความเห็นอย่างไร

ประธาน : รับแล้วก็รับไปสิ

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ : ผมขออนุญาตประธานครับ มีสภาวินิจฉัยหนังสือพิมพ์
ภูมิภาคแห่งชาติ นะครับ เขาเชิญผมไปวันที่ ๑๖ มีนาคม ผมก็เลยบอกว่าให้ทำหนังสือถึงประธาน
เพราะว่าเราต้องไปออกเป็นมติว่าจะให้ใครไปอย่างไรนะครับ ผมขออนุญาตแจ้งเขาว่าไม่ไปเลย
แล้วกันนะครับ

ประธาน : ไม่ไป ถามแล้วใช้ไหม อย่าไปเลย

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๒/๓

นายภัทร คำพิทักษ์ : ไม่ต้องไปครับ ไม่มีอะไรหรอก

ประธาน : ก็บอกเรากำลัง wrap-up ไม่มีเวลา นี่เป็นความเห็นร่วมกันนะครับ ผมอยากจะบอกความคิดเห็นส่วนตัวซึ่งอาจจะเป็นความคิดเห็นที่แสบมากหรือแคบมากก็ได้ไม่ว่า แต่ผมคิดว่าเมื่อตอนที่ร่างเราออกไปแล้ว ผมมั่นใจว่าในร่างรัฐธรรมนูญเรามีเรื่องใหม่และเรื่องดีที่พวกคนอื่น ๆ ไม่เคยคิดว่าเราจะทำ หรือเราจะมีออกเยอะมาก และตัวนี้เป็นตัวจุดประกายที่ทำให้เขาไม่พอใจ เพราะฉะนั้นเขาก็ไปหาจุดที่จะหยิบขึ้นมาโจมตี แล้วจะเห็นว่าถ้าเป็นคนที่เขาไม่พอใจเป็นกลาง เป็นธรรม เขาจะพูดทั้งจุดดีและจุดเสีย อะไรที่ดีเขาก็จะบอกว่าดี อะไรที่เราบกพร่องเขาก็บกกพร่อง อย่างนั้นเราฟัง แต่เราจะเห็นว่าคนบางคนบางกลุ่มจะมุงอยู่แต่ตรงนั้น และสังเกตจะมีคน ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งก็คือกลุ่มที่เคยร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มา อีกกลุ่มหนึ่งก็คือกลุ่มที่ร่างจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๙ แล้วพวกนั้นก็ว่าเราว่าเราใจคับแคบ เราไม่นั่น แต่ไม่เคยถามตัวเองว่าทำไมคุณถึงบังคับให้ผมต้องใช้ถ้อยคำอย่างเดียวกับที่คุณเคยใช้ ในเมื่อผมเห็นแล้วว่าคำที่คุณใช้มันใช้ไม่ได้ เราก็มักจะไปพูดอะไรกับใครเลยข้างนอก ผมไม่เคยวิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๙ เลยแม้แต่แะเดียว ใครมาถามผมผมก็ไม่ตอบ ขนาดอาจารย์บวรศักดิ์มาถามผม ผมก็บอกว่าไม่เป็นไร อาจารย์ร่างไปเถอะถ้าคิดดีแล้วก็ดีก็แล้วกันไป ผมก็ไม่เคยพูด แต่เราจะเห็นเลย อาจจะเป็นคนแค้นใจแล้วมันคิดไม่เป็น แต่ผมคิดว่าคนแค้นใจกว้างกว่าคนหนุ่ม เพราะฉะนั้นถ้าข้อสันนิษฐานผมถูก คุณไปเถียงกับเขาจนตายก็ไม่มีเปลี่ยนใจเขาได้หรอก เพราะโปรแกรมเขาเป็นอย่างนั้นเสียแล้ว และผมก็เชื่อว่าที่เราร่างกันมาจนถึงวันนี้มันเป็น milestone หลายอย่างแล้วก็เป็นเรื่องที่ไม่มีความมั่นใจว่าจะออกมาได้ ใครจะว่าอย่างไรก็ช่าง แต่เราก็มุ่งใจไปแอบยิ้มข้างฝาเอาบ้างก็แล้วกัน เดี่ยวเวลาจะร้องให้ข้างฝาค่อยไปร้อง

นายประพันธ์ นัยโกวิท : มีอีกเรื่องหนึ่งครับที่ท่านประธานให้หารือในที่ประชุมของคณะกรรมการติดตามว่าวิทยาลัยกองทัพบกที่เชิญบรรยายที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก วันที่ ๗ เมษายน ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ นาฬิกา พอดีเรียนท่านนิวัติแล้ว ปรากฏว่าวันนั้น ท่านติดภารกิจที่ประชุมก็เลยบอกว่าช่วยเรียนท่านอัญฐพร

ประธาน : ท่านอัญฐพร

พลเอก อัญฐพร เจริญพานิช : ผมรับเองครับ ยินดีครับ

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ประธาน : ท่านอยากจะเอาใครที่เป็นพลเรือนไปด้วยเป็นเพื่อนสักคนใหม่ เพื่อจะได้ช่วย เพื่อใครเขาซัก หรือจะเอาพลเรือนที่เคยเป็นทหารอย่างอัคร ยศร้อยตรี

พลเอก อัฐพร เจริญพานิช : คงไม่รบกวนนะครับ ท่านมีภารกิจเยอะแล้ว เดี่ยวอย่างไรผมคุยกับท่านอาจารย์อุดมอีกที แล้วก็อาจจะนัดแนะกันครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ พอดีท่านอาจารย์เกษมอยู่ด้วยนะครับ ท่านอาจารย์ครับ เรื่องเมื่อกี้ที่ท่านประพันธ์พูดเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ผมเข้าใจว่ามันน่าจะมี ผมเดาใจคุณหญิงทรงสุदानะครับ ไม่ได้คุยกับท่าน เดาว่าน่าจะเป็นเรื่องประมาณว่าเห็นปัญหา เรื่องการคุ้มครองสิทธิพวกนี้หรือว่าความพยายามที่จะกระตุ้นเปิดให้มีการคิดค้นอะไรพวกนี้นะครับ ผมเข้าใจว่าคงน่าจะเป็นความหมายในทางบวกว่าจะคิดค้นแล้วก็คุ้มครองมันอย่างไร ทีนี้บังเอิญผม ไปนึกถึงเรื่องแพทย์แผนไทยที่เราใส่เข้าไปนะครับ วันนั้นปรากฏว่ามันออกมาทางบวกค่อนข้างมาก ทีนี้ถ้ามันมีอะไรบางอย่างที่มันไปรับกับเรื่อง เพราะว่าเรานำร่องโดยแพทย์แผนไทยมาแล้ว ใช่ไหมครับ ทีนี้พอเขาเสนอมาเรื่องมาตรา ๕๓/๑ โดยเพิ่มคำว่า ทรัพย์สินทางปัญญา เข้ามา ผมไม่แน่ใจ อาจจะต้องถามอาจารย์เกษม คือท่านอาจารย์บอกว่าทรัพย์สินทางปัญญามันมี กฎหมายคุ้มครองอยู่แล้ว แต่ว่าโดย sense แบบนี้ของชาวบ้านถ้าเขาคิดอะไรขึ้นมาได้ แล้วกระตุ้น ให้มีการคุ้มครอง ให้มีการบุกเบิกกันตรงนี้เยอะ ๆ มันจะใช้คำว่าอะไรผมก็ไม่แน่ใจ

ประธาน : เชิญ

นายเกษม โทณะวนิก : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ท่านประธานครับ คือการมีคำว่า ทรัพย์สินทางปัญญา มันเป็นได้ทั้งบวก ทั้งลบ ตั้งแต่เมื่อร่างของในคราวรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่มีคำว่า ทรัพย์สินทางปัญญา เข้าไปด้วย คำว่า ทรัพย์สินทางปัญญา มันถูกตีความไปใน ลักษณะของนานาชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาติตะวันตก ในร่างของ กมธ. ก็พยายามที่จะ หลีกเลี่ยงคำนี้ ซึ่งผมคิดว่าถ้าเราไม่จำเป็นที่จะต้องเขียนคำว่า ทรัพย์สินทางปัญญา ใดๆเราก็ จะต้องถูกนานาชาติโดยเฉพาะชาติตะวันตกผลักดันให้มีการคุ้มครองอยู่แล้ว ถ้าเราจะ เขียนเราควรจะเขียนเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อที่จะได้รับความคุ้มครองด้วย เพราะไม่อย่างนั้นคือทรัพย์สินทางปัญญาในระดับนานาชาติเขาพยายามที่จะไม่เปิดช่องให้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือว่าภูมิปัญญาพื้นบ้านได้รับความคุ้มครอง เพราะฉะนั้นเราควรจะเขียนไว้ ให้ชัดเจน แต่เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะพวกทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นทรัพย์สินสมัยใหม่

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๒/๕

เขาพยายามผลักดันกันอยู่แล้ว เราเขียนรัฐธรรมนูญหรือไม่เขียนเราก็ต้องดูเขาผลักดันผ่านข้อกำหนด หรือว่าบทบัญญัติที่เราเขียนในเรื่องของหนังสือสัญญาระหว่างประเทศอยู่แล้วครับ เพราะฉะนั้นอันนี้คือถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ควรใช้คำว่า ทรัพย์สินทางปัญญา ครับ เพราะว่ามันมีนัยทางชาติตะวันตกครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : คือที่นี้ก็จะคุ้มครองของเราพอเขียนเข้าไปมันกลายเป็นคุ้มครองคนอื่น ที่เราเขียนภูมิปัญญาท้องถิ่น เวลาเราคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น และพวกนั้นมันว่าเราไปละเมิดสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา เราจะได้บอกได้ว่าในรัฐธรรมนูญเราบังคับไว้ เพราะฉะนั้นมันก็เหมือนถุงประตุน้ำกับถุงที่เดินอยู่บน catwalk พอดีอันนี้มันมาเอาจับคนประตุน้ำเลยหยายหลังกันผลิ่ง ขนาดน้ำพริกศรีราชายังเสียท่าเขาไปแล้ว

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : อันนี้มันมีอีกงานหนึ่งก็คือผ้าขึ้นกับเสื้อคอกระเช้า อันนั้นเขาเดิน catwalk แล้ว เสื้อคอกระเช้าเรามักจะให้คนใช้ใช้ หรือคุณยาย ตอนนี้มีมันขึ้น catwalk ไปแล้ว

ประธาน : แต่เรื่องนี้ผมถูกนะ เมื่อหลายปีก่อนนี้เขาก็บอกว่าในบรรดาชุดแต่งตัวของผู้หญิงที่เซ็กซี่ที่สุดไม่มีใครเกินเสื้อคอกระเช้าของไทย ไปดูเถอะที่ฝรั่งมันทำไม่มีทางเซ็กซี่เท่ากับคอกระเช้า แล้ววันนี้มันเริ่มแล้ว อีกหน่อยสไบเฉียง ตะเบงมาน โจงกระเบนไปนานแล้ว เขาทำเป็นสำเร็จรูป แต่เราก็ไม่เคยจดลิขสิทธิ์พวกนี้ไว้เลยนะ วันหนึ่งชาวบ้านเราจะเดือดร้อนฝรั่งมังค่าพามาจับหมด ใส่เสื้อคอกระเช้ากันอยู่บ้าน วันนี้เราดูเรื่องปฏิรูปกันสักทีสิ

นายศุภชัย ยาวะประภาช : ท่านประธานครับ ก่อนไปปฏิรูปผมขออนุญาตเรียนถามนิดหนึ่ง หมวด ๑๕ เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พอตีผมไปนั่ง ๆ นึกดูแล้วก็ไม่แน่ใจว่าเพราะเหตุอะไร ก็คือใน (๘) เรากำหนดไว้ว่าถ้าเป็นการแก้ไขหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๑๕ หรือคุณสมบัติลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ อำนาจของศาลองค์กรอิสระ แต่เราไม่ได้พูดถึงการที่จะไม่ให้เขาแก้เรื่องการใช้อำนาจโดยอิสระของพนักงานอัยการ คราวนี้ผมเองก็ไปนั่ง ๆ นึกดูว่าถ้าผมเป็นฝ่ายการเมือง จริง ๆ ถ้าเข้ามาปุ๊บสิ่งแรกที่ทำได้ก็คือแก้รัฐธรรมนูญ แล้วพอแก้รัฐธรรมนูญก็จะเลือกแก้ที่บางจุดที่ทำได้ แล้วถ้าเกิดแก้เรื่องอัยการได้ คืออัยการเป็นฟันเฟืองตัวหนึ่งในฟันเฟืองของระบบทั้งหลายที่เราออกแบบไว้ ถ้าฟันเฟืองตัวนี้มีมันถูกจุดให้มันมาเอา function สักอย่างหนึ่งมันจะกระทบกับระบบใหญ่ไหม แล้วก็ที่เราคุยกัน และท่านประธานก็ย้ำนะครับว่าเราต้องจัดการเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๒/๖

คราวนี้อัยการก็เป็นตัวกลไกสำคัญในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย คือถ้าผมคิดแบบพวกที่จะหาช่องว่างของรัฐธรรมนูญผมก็คงมาจัดการตรงนี้เหมือนกัน ก็เลยกังวลว่าเราไม่เขียนเรื่องการใช้อำนาจโดยอิสระของอัยการมันไม่มีหลักประกันให้เขาจะเป็นอะไรหรือเปล่า ก็เลยอยากเรียนถามดูว่าตรงนี้เราไม่ใส่ไว้เพราะอะไรอย่างนี้ครับ

ประธาน : มันไม่มีอะไรอันตรายอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งก็คือว่าองค์กรอัยการถึงจะอิสระอย่างไรมันก็เป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหารที่มันต้องใช้ควบคู่กันไปด้วย เหมือนกับตำรวจ เพราะฉะนั้นถ้าเขาจะแก้รัฐธรรมนูญถึงขนาดจะไปทำให้อัยการไม่อิสระ ผมคิดว่าเขาไม่คุ้มหรอก เพราะรัฐธรรมนูญเขียนว่าอัยการเป็นอิสระมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ แล้วเราก็เห็นว่าเขาก็ใช้อัยการไปในทางที่ไม่ดีไม่งามได้โดยวิธีอื่นอย่างที่เรเห็นกันอยู่ เพราะว่าคือปฏิวัติคราวนี้เพราะอดีตอัยการ คือศาลกับอัยการมันต่างกัน ศาลเขามีเข้าหลอมเฉพาะที่มันไม่สูงส่งกับใครมาแต่อ่อนแต่ออก แต่อัยการเข้าหลอมมันอีกเข้าหนึ่ง มันคือเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหารมันนาย มันต้องคลุกคลีตีโมงกับผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภออะไรพวกนี้ก็อยู่กันเป็นประจำอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมที่อยู่ ๆ วันหนึ่งเรามาสร้างบอกว่าแกอย่าไปสูงส่งกับใครมันไม่สำเร็จ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ แล้วที่เราไม่กำหนดเรื่องระบบเลือกตั้งอยู่ในหมวดนั้นก็ไม่ใช่ไหมครับ

ประธาน : ไม่เป็นไร นี่ต้องปล่อยเขาไป ถ้าวุฒิสภาเอาด้วย คืออันนี้มันเป็นเรื่องไปทำประชามติ ถ้าไปใส่มากเรื่องเดียวพอเวลาแกมันจะต้องไปประชามติใหม่ ที่เราป้องกันทั้งศาลทั้งองค์กรอิสระเพราะเราใส่อำนาจพิเศษที่ไม่ใช่อำนาจปกติไว้ แล้วเรากลัวเขาไปตัดอำนาจพิเศษ แต่อัยการเราก็ไม่ได้ใส่อำนาจอะไรเป็นพิเศษ เพราะฉะนั้นก็ไม่มีอะไรที่จะต้องกังวล ถ้าศาลเราไม่ได้ให้อำนาจพิเศษไว้เราคงไม่ใส่ลงไป แต่ว่าเนื่องจากเราสร้างกลไกในการตัดสินใจในเรื่องหลายเรื่อง ซึ่งเรากลัวว่าเขาเปลี่ยนไปเป็นให้ไปฟ้องศาลชั้นต้นอะไรอย่างนี้เราก็เสร็จแล้ว

นายภัทร คำพิทักษ์ : ขอบพระคุณครับท่านประธาน

ประธาน : อันนี้ตอนเขียนก็ลืมอธิบายว่าทำไมมันถึงใส่ การปฏิรูปประเทศ การปฏิรูปประเทศอันนี้ช่วยกันดูหน่อยนะครับ เพราะว่าผมให้ทางฝ่ายเลขานุการ คุณปกรณ์เขาไปรวบรวมที่รัฐบาลกับ สปท. ทำ ซึ่งเขาทำมาแล้วปัญหาประเด็นสำคัญ ๆ ไม่ได้ก็เลยให้เขาไปช่วยรวบรวมประเด็นมา แล้วก็ทำผลสัมฤทธิ์หรือเป้าหมายเอาไว้เพื่อที่จะได้เขียนให้มันชัดเจน

แล้วเดี๋ยวจะได้บอกได้ว่ามันควรจะทำเรื่องไหนให้เสร็จภายในเมื่อไร เขาก็ไปติดตามที่เขาคิด
ขอให้ทุกคนช่วยกันดูหน่อย

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานครับ ก็เดี๋ยวจะดูตามที่ท่านประธานแนะนำ
แต่ว่าสิ่งที่นำเสนอให้ท่านประธานไปเมื่อสักครู่ทางคุณคณะเป็นเรื่องที่ทาง สปท. เขารวบรวมมา
ซึ่งอาจจะเป็นที่น่าจะใช้ไม่ได้แล้วในความคิดของเราในเวลานี้นะครับ ซึ่งเมื่อวานก็เรียน
ท่านประธานไปว่าเขาต้องการที่จะให้ไปออกกฎหมายลูกเฉพาะเรื่องการปฏิรูปขึ้นมา เพราะเขา
อ้างว่าสิ่งที่เราทำเป็นตัวแบบไป ทั้งการศึกษา การบังคับใช้กฎหมายอะไร เขาก็บอกว่า
เขาเขียนไม่ได้ อย่างนั้น เขียนแล้วมันเยอะมาก ก็เลยต้องไปออกกฎหมายลูกครับ ก็กราบเรียน
ที่ประชุมด้วยครับ

ประธาน : ที่เขาเอาไปเขาไปเก็บความมาจากตัวนั้น แต่คงได้มาไม่ยากเท่าไร
คือเรื่องบางเรื่องถ้าเวลาเขาเขียนมาเราอ่านแล้วเราจะรู้เลยว่าความคิดเขาตลกหรือไม่ตลก
ถ้ามันตลกมันจะเขียนอะไรที่มันจะค่อนข้างจะ decisive หรือ conclusive มาก แต่ถ้าเขียน
พรั่ำรำพันพรรณณาไปเรื่อย ๆ มันแปลว่าตัวเองก็ยังไม่รู้มันจะเอาอะไร

เลขานุการ : ผมขออนุญาตอธิบายโครงสร้างก่อนนะครับ ในหมวดการปฏิรูป
ประเทศเนื่องจากว่าตัวเอกสารที่ได้มานั้นมีเฉพาะหัวข้อหลัก ๆ ที่ฝ่ายเลขานุการเขากำลังเดินแจก
อยู่นี้ ของ สปท. เขาก็จะรวบรวมของกรรมาธิการแต่ละคณะมา ก็จะเป็นกรอบกว้าง ๆ แล้วก็ยังไม่
ไม่ได้มองถึงว่าที่เราพูดกันเมื่อวานคือว่าเป้าหมายสุดท้ายของการปฏิรูปคืออะไร แล้วจะมี
benchmark อะไรเป็นตัวชี้วัดว่ามันจะประสบความสำเร็จ แล้วก็เป้าประสงค์ของการปฏิรูปในแต่ละ
ด้านจะมีอะไรบ้าง ฝ่ายเลขานุการก็เลยทดลองยกร่างดูนะครับว่าอันที่ ๑ ก็คือจะกำหนด
แนวทางไว้ก่อนว่าบทบัญญัติในหมวดการปฏิรูปประเทศนั้นมีไว้เพื่ออะไร หลัก ๆ ของมันก็คือว่า
เพื่อประโยชน์ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารราชการแผ่นดิน การตรากฎหมาย แล้วก็การ
จัดทำแผนงานโครงการของรัฐต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิรูปเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งนี้
ทั้งนั้นในมาตรา ๒๕๓/๒ จะกำหนดเป้าหมายในการปฏิรูปเพื่อเป็น benchmark ว่าในการ
ดำเนินการนั้นเราสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด เพราะว่าที่ผ่านมาไม่มีการพูดถึง benchmark ว่าเรา
จะไปถึงจุดไหน อย่างไร ก็จะมี vision กว้าง ๆ ว่ามันคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ก็เลยจะกำหนดให้ชัดเจนว่า
แล้วเป้าหมายของมันในการมันคง มั่งคั่ง ยั่งยืนมันคืออะไร ผมก็เลยทดลองเสนอขึ้นมาตามแบบ
ที่เคยเสนอให้กับที่ประชุมคือใช้แนวมาเลเซีย ก็คือว่าใช้เป้าหมาย ก็คือรายได้-----

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๒/๘

ต่อหัวของประชากรไทยในอีก ๑๐ ปีข้างหน้าว่าเราจะต้องอยู่ในระดับเดียวกับรายได้ต่อหัวของประชากรของประเทศที่พัฒนาแล้ว นอกจากนั้นแล้วประเทศชาติต้องมี benchmark อื่น ในทางสังคม ก็คือมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนอยู่ดีมีสุขในสภาพแวดล้อมที่ดี แล้วก็มีส่วนร่วม ในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยการปฏิรูปจะกำหนดกรอบไว้ด้วยว่าจะต้องคำนึงถึงความสมดุล ระหว่างการพัฒนาในด้านต่าง ๆ แล้วก็ต้องให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปไปอย่างทั่วถึง พร้อม ๆ กัน แล้วก็มีความคุ้มกันที่ดี ส่วนมาตรา ๒๕๓/๓ จะกำหนดการปฏิรูปเป็นด้าน ๆ โดยจะ กำหนดเป็นด้านที่สำคัญนะครับ ผมกับธนาวัฒน์พยายามทดลองดู เขียนมา ๒ แบบนะครับ แบบที่ ๑ คือ (๑)-(๔) จะลองเขียนในลักษณะของจรรยาบรรณว่าสิ่งที่เราต้องการนั้นมีเป้าหมายอย่างไร ส่วน (๕) จนจบเราจะยึดวิธีเขียนแบบว่าเรายึดสิ่งที่เราเขียนไว้ในเนื้อในคือมาตราต่าง ๆ มาตรา ๕๐ บ้าง มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๓ บ้างอะไรเป็นเกณฑ์ แล้วก็ให้เขาดำเนินการตามนั้น มันก็จะมี ๒ วิธีการ ๒ แนวทางการเขียนครับ ท่านครับ อันนี้เป็นหลักการสำคัญ ผมขออนุญาตอ่าน หมวด ๑๕/๑ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๓/๑ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อวางหลัก ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารราชการแผ่นดิน การตรากฎหมาย ตลอดจนการทำ แผนงานและโครงการของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้การปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

ประธาน : อย่างยั่งยืนมาอย่างไร

เลขานุการ : คือตั้งใจใส่เข้ามาว่าเวลาการปฏิรูปประเทศ

ประธาน : sustainable หรือ

เลขานุการ : ครับ

ประธาน : มันไม่น่าจะใช้

เลขานุการ : เพราะว่า ๑ ก็คือให้รัฐบาลทุกรัฐบาลที่เข้ามาจะต้องดำเนินการ ต่อเนื่องกันไป อันที่ ๒ ก็คือมีประสิทธิภาพ แล้วก็ ๓ ก็คือ sustainable ครับ ผมไม่รู้จะใช้คำว่า อะไร

ประธาน : มันต้องบรรลุเป้าหมาย ต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย จุดสุดท้ายมัน มีใครรู้ไหมว่าคำพระเขาว่าอะไร หิตายะ สุขายะ ประโยชน์และความสุข เชิญครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กุลนที่ ๓/๑

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนหรือท่านประธานเบื้องต้นก่อนนะครับ เพราะว่า มันจะสัมพันธ์กับการพิจารณาเนื้อหาว่าเรื่องหมวดการปฏิรูปประเทศนี้เราจะร่างในลักษณะ เป็นหมวดถาวรของรัฐธรรมนูญตลอดไปหรือเป็นหมวดที่มีช่วงเวลาใช้ เพราะถ้าปฏิรูปประเทศ โดยปกติมันคงไม่ใช่ว่าทำตลอดไป เป็นร้อยปีก็ยังไม่ยอมอยู่ รัฐธรรมนูญของคุณเจษณ์นั้น รู้สึกเขาจะมีเขียนช่วงเวลาบังคับใช้อะไรสักอย่างหนึ่ง เสร็จแล้วให้เลิกไปอะไรทำนองนั้นหรือเปล่า จำไม่ได้ คือแนวคิดตอนนั้นเขาก็ว่าปฏิรูปประเทศทำแค่ช่วงหนึ่งเสร็จแล้วก็จบ แล้วมันก็จะไป ตลอดไป แต่ที่นี้ฉันนี่เราจะเอาอย่างไร

ประธาน : เราก็ออย่างนั้นแหละเราถึงต้องมีเป้าหมาย ถึงไม่เอายั่งยืน เพราะถ้า ยั่งยืนนี่ตลอดชาติ พอบรรลุเป้าหมายก็จบ ที่นี้ถามว่าแล้วดูได้อย่างไรเราชั่วคราว เพราะเราต่อท้าย จากหมวดว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญก่อนบทเฉพาะกาล คือมันยาวกว่าบทเฉพาะกาลหน่อย แต่ไม่ใช่ถาวร ตามปกติรัฐธรรมนูญก็จะจบตรงที่แก้ไขรัฐธรรมนูญและบทเฉพาะกาลเล็กน้อย แต่ที่นี้ถ้าจะเอาไปต่อท้ายบทเฉพาะกาลก็จะยิ่งดูนั้นก็เอาก่อนบทเฉพาะกาล เพราะมันจะถาวร กว่าบทเฉพาะกาล เชิญครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ทั้งหมดมันมี ๑๐ ด้านนี้จำกัดอยู่เพียง ๑๐ ด้านหรือเปล่าครับ ถ้าเราพิจารณาว่ามันมีด้านอื่นที่สำคัญ

ประธาน : เขายกมาให้ดูเราอยากเติมอะไรเติม

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : เติมตอนนี้ได้ไหม

ประธาน : ได้ ก็แก้มาตรา ๒๕๓

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : มาตรา ๒๕๓/๒ นี้ครับ

ประธาน : เดี่ยวค่อยไล่ไป ค่อย ๆ นี้ก็ไว้ก่อน เก็บไว้เดี๋ยวช่วยเติม เพราะว่าอันนี้ เขายกมาเท่าที่เก็บได้ เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านประธานครับ คือในมาตรา ๒๕๓/๑ ความจริงใน รัฐธรรมนูญของเราเราพูดถึงว่าสิ่งที่รัฐต้องทำ เราก็บอกแล้วว่าอะไรเป็นหน้าที่ อะไรต้องทำ อะไร ที่ว่าเป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน ตรากฎหมาย เราก็เขียนอยู่แล้วในแนวนโยบาย แห่งรัฐอะไรอย่างนี้นะครับ ยุทธศาสตร์ชาติเราก็เขียนอยู่แล้วในมาตราหนึ่ง ในความคิดผมนี้ ผมคิดว่ามาตรา ๒๕๓/๑ เราจะไปเขียนซ้ำกับข้างหน้าของเราหรือเปล่า เหมือนเรามาเน้น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กุลณี ๓/๒

ความสำคัญตรงนี้หรือเปล่า น่าจะพูดตรง ๆ ไปเลยว่าปฏิรูปมีเป้าหมาย แล้วทำอะไร ๆ เหมือนกับ
ว่าเป็นบทเฉพาะกาลเรื่องหนึ่งอะไรอย่างนี้มากกว่าหรือเปล่า

ประธาน : เชิญอาจารย์ศุภชัยครับ

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ประเด็นหนึ่งที่ผมต้องการจะพูดก็คือคล้าย ๆ กับ
ท่านประพันธ์ เพราะว่าอย่างเรื่องยุทธศาสตร์ชาติมันมีอยู่แล้ว ๔ มาตรา เรื่องการบริหารราชการ
แผ่นดินก็มีอยู่แล้ว คือนั่งนึกดูแต่จะเขียนก็โอเค เพียงแต่กังวลว่าเดี๋ยวมันจะไปขัดกันหรือเปล่า
เท่านั้นครับ ที่นี้มีคำอยู่คำหนึ่งเมื่อเช้านี้ผมถูกถามว่าทำไมเขียนว่าประโยชน์ของประเทศชาติ
และประชาชน ทำไมไม่เขียนว่าประโยชน์สาธารณะ อันนี้เป็นอันที่ผมบอกเขาว่าแล้วตกลง
ผมคิดเองไม่ได้เลยหรือ ต้องใช้คำของคุณตลอดหรืออะไรอย่างนี้นะครับ แต่เผอิญตรงนั้น
ในมาตรา ๕๖ เราไม่ใช้คำว่าประโยชน์สุข เราใช้ประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน กลับมาดู
ตรงนั้นเป็นเรื่องสื่อประโยชน์เฉย ๆ ก็อาจจะพอแล้ว อันนี้มันกว้างกว่าก็เป็นประโยชน์สุข
เรียนให้ทราบนะครับว่าเราใช้คำอะไรก็จะมีคนตามมาบอกทำไมไม่ใช้เหมือนฉันทุกทีเลยครับ

ประธาน : พวกนั้นเราฟังหูซ้ายก็ทะลุหูขวาเสีย คือคนบางคนเขาอาจจะต่อสู้
ดิ้นรนกับความไม่ชอบมาพากลหรือไม่ชอบธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐจนเขาเกิดความรู้สึกสิ้นชาติ
ไม่รู้สึกถึงความมีชาติ ซึ่งเขาอาจจะรู้สึกได้ แต่เราปล่อยไม่ได้หรอก ชาตินี้มันต้องมี ถ้าชาติไม่มีอยู่
คุณจะมีประโยชน์สาธารณะอะไร คุณก็ไปเดินอยู่แถวถนน อยู่แถวประเทศไหนก็ได้
ประโยชน์สาธารณะ แต่มันไม่มีความเป็นเจ้าของ ชาตินี้เป็นเจ้าของ ถามว่าชาติประกอบด้วย
ดินแดน อธิปไตย และประชาชน ถามว่าทำไมเราจึงต้องเน้นประชาชน เขาบอกว่าเพื่อให้
องคาพยพข้างในชาติมันอยู่ได้ด้วย ประโยชน์ของชาติต้องมาสำคัญก่อน ถ้าชาติไม่อยู่
จะมีประโยชน์อะไรที่คุณจะไปลงเลือกตั้ง คุณไปเลือกตั้งที่ประเทศมาเลเซียก็ได้ เราถึงยืนยันว่า
เราต้องใช้ประเทศชาติเสมอ แต่ถ้าบริการสาธารณะ โอเค นั่นเป็นศัพท์ public services โอเค
ใช้ได้ แต่ไม่ใช่ประโยชน์สาธารณะ ประโยชน์สาธารณะคือใครมาก็ได้ เหมือนกับทางสาธารณะ
ใคร ๆ ก็เข้าได้ เชิญครับ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ ที่ท่านอาจารย์ศุภชัย
กับท่านอัครพริกขึ้นมาคือมีประเด็นว่าในเรื่องของการปฏิรูปเขามักจะจัดวางโครงสร้างการปฏิรูป
ให้ไปพบกับการดำเนินการหลักของรัฐ ยกตัวอย่างเช่นถ้าหากว่าเราเขียนการดำเนินการหลัก

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กฤษณ์ที่ ๓/๓

ของรัฐไว้เหมือนกับใน (๓) ที่บอกว่าด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีการปฏิรูปทุกด้าน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๗๓ อันนั้นคือการปฏิรูปเป็นการก้าวกระโดดไป เพื่อให้เกิดผลตามที่เราได้มีการวางเอาไว้แล้วให้รัฐเป็นผู้ดำเนินการ เพียงแต่อาจจะมีภาวการณ์ บางอย่างที่ทำให้ยังไม่เหมาะสมหรือยังไม่ถึงขั้นนั้นก็จำเป็นต้องปฏิรูปเพื่อให้มันก้าวกระโดด ไปได้แทนที่จะค่อย ๆ ไล่พัฒนาไปครับ พอไปถึงตรงนั้นแล้ววันหนึ่งมันเกิดย่อหย่อนถอยหลังมา ก็อาจจะต้องปฏิรูปอีกครั้งหนึ่งให้มันกลับไปสู่จุดที่เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จ ตามที่เราได้เขียนเอาไว้ ทีนี้ถ้าหากว่าเราเขียนในลักษณะที่เปิดกว้างเอาไว้ผมคิดว่ามันอาจจะไม่มี แนวทางในการที่จะทำให้มีกรอบระยะเวลาในการไปถึงจุดหมายภายในระยะเวลาอันควร คาดหมายได้

อันที่ ๒ ก็คือว่าในหลาย ๆ เรื่องของการปฏิรูปถ้ากำหนดในลักษณะที่ท่านอัคร พูตถึงว่าเคยได้มีการกำหนดของ กมธ. ๕ ปี ๑๐ ปีอะไรอย่างนี้ก็อาจจะไม่สำเร็จ เพราะว่า แต่ละเรื่องมันต่างกัน ยกตัวอย่างว่าเราดูเรื่องการเมืองนี้ เพื่อให้ได้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ดี ปฏิรูปพรรคการเมืองอย่างเป็นระบบ อันนี้ ๕ ปี ๑๐ ปีอาจจะไม่สำเร็จ ๕๐ ปีก็อาจจะยังเป็นไป ไม่ได้ เพราะฉะนั้นผมไม่แน่ใจครับว่าถ้าเกิดเรามีการกำหนดระยะเวลามันก็จำกัดไป แต่ถ้าไม่กำหนดระยะเวลามันก็ไม่รู้ว่าแล้วแนวทางจะเดินไปโดยเฉพาอย่างยิ่งช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ จะให้นานแค่ไหน แล้วก็มีเกณฑ์อะไรที่จะบอกว่าไปถึงแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเชื่อมแบบที่ท่าน อาจารย์ศุภชัยพูดถึงครับว่าในส่วนที่เป็นบทหลักจะเป็นเรื่องสิทธิ เสรีภาพ เรื่องหน้าที่ของรัฐ หรือแนวนโยบายของรัฐนี้ประสงค์ที่จะให้เกิดอะไรขึ้น ปฏิรูปก็เร่งให้ไปถึงจุดนั้นเพื่อที่ว่าเราจะได้มี เกณฑ์กำหนดหรือว่ามีแผนที่เดินทางว่าปฏิรูปจะปฏิรูปไปถึงตรงจุดไหน ขอบพระคุณครับ

ท่านประธานครับ ผมได้ร่างใหม่มาแล้วครับ ร่างใหม่นี้หย่อนลงมากกว่าร่าง ที่ให้ผมมาเมื่อสักครู่นี้ อาจจะพอเป็นไปได้ครับในสภาพการณ์ปัจจุบัน เพราะว่าร่างที่ผมอ่าน เมื่อสักครู่นี้ฝ่ายเลขานุการเพิ่งมาแจกให้ผมเมื่อสักครู่นี้ครับ อันนี้เป็นเพียงแค่ด้านการเมือง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองอะไรพวกนี้ ผมคิดว่าระยะสั้น ๕ ปี ๑๐ ปีนี้ น่าจะได้

ประธาน : เปลี่ยนเป็นอย่างนี้ได้ไหม ดีไหม ต่อไป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กุลณีที่ ๓/๔

เลขานุการ : มาตรา ๒๕๓/๑ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันอย่างบูรณาการในการ ปฏิรูปประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

รัฐ เอกชน และประชาสังคม ไหมครับ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม

ประธาน : ประชาสังคมก็คือเอกชน เราใช้คำนี้มาตลอด ตอนการศึกษาเราก็ใช้ เอกชน หรือจะใช้คำว่าคนที่ไม่ใช่อยู่ในภาครัฐ คือผมไม่ยอมแบ่งอย่างที่คุณเอ็นจีโอเขาแบ่ง เพราะแบ่งอย่างนั้นมันทำประเทศเป็น sector ไปหมดเลย และจากนั้นก็กลายเป็นพวก

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ คือว่าถ้าหลักสากลเราพูดถึง private sector ภาคเอกชนก็เคาท์ เพราะเขาเป็นตัวจักรของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแล้วก็ทำกำไร ให้กับประเทศชาตินะคะ โดยภาพรวมดี แต่ว่ามันมีภาคประชาสังคมคือภาคที่ไม่ใช่รัฐ ไม่ใช่ธุรกิจ เอกชน

ประธาน : ไม่ใช่ธุรกิจ เป็นภาคประชาชน

นางจรี วิจิตรวาทการ : เป็นประชาชนทั่วไปที่เราเรียก civil society ซึ่งไม่หวัง กำไร อาจจะทำโน่นทำนี่แต่ไม่ได้หวังกำไร

ประธาน : อย่างนั้นผมใช้ประชาชน อย่างบอกนะว่าเอ็นจีโอไม่ใช่ประชาชน เพราะถ้าธุรกิจเขาไม่มีปัญหาเขาก็เป็นประชาชน คือมันหาคำรวมเพื่อว่าจะได้ไม่ต้องไปเป็น sector แล้วจะดีกัน

นายเจริญ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ คือถ้าเกิดใช้เป็นภาค อย่างที่ท่านประธานพูดถึงนี่นะครับ เพื่อไม่ให้เป็นปัญหาส่วนใหญ่แล้วเขาก็จะใช้ว่าเป็น governmental กับ non-governmental ใน non-governmental มันก็จะมี for profit ซึ่งอย่างที่ท่านอาจารย์จรีพูดถึง แล้วก็ private sector มีอะไรอยู่ในนั้น แล้วก็ non profit คือ มันก็มี for profit กับ non profit non profit ก็จะเป็นพวกภาคประชาสังคม จะเป็น civil society หรือเป็นอะไรก็จะอยู่ในพวก non profit ครับ แต่ถ้าหากเราจะแบ่งโดยที่เป็นเกณฑ์ว่า อันหนึ่งเป็นภาคของราชการ เป็นภาคของรัฐทำไป อีกอันหนึ่งก็ภาคที่ไม่ใช่รัฐนี้ ต่างชาติเขาก็ใช้ว่า

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กุลนที ๓/๕

governmental กับ non-governmental ๒ อัน นั้นคือความหมายของเอ็นจีโอครับ เพียงแต่ว่า
พอมันมาอยู่ในประเทศเราบางทีก็อาจจะมีการผิดเพี้ยนไปบ้าง

ประธาน : เดียวนี้เอ็นจีโอเขาก็ไม่อยากจะให้เราเรียกเอ็นจีโอเขาอยากให้เราเรียก
ภาคประชาสังคมแทนใช่ไหม

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานขออนุญาตครับ บังเอิญที่ท่านประธาน
เน้นตรงนี้คือการร่วมมือกันอย่างบูรณาการเพื่อจะให้ประเทศมีการปฏิรูปใช้ใหม่ครับ เพราะฉะนั้น
ผมว่าจริง ๆ แล้ววันนี้เขาก็มองว่าในโลกนี้ ในแต่ละประเทศก็ตามนี้มีพลัง มีฐานพลัง มีอะไรบ้าง
ก็มีพลังอำนาจของภาครัฐ พลังอำนาจของทุนก็คือเงินใช้ใหม่ครับ แล้วก็พลังภาคสังคมก็คือ
ตัวประชาชน ถ้าท่านประธานจะกรุณาที่จะเน้นย้ำว่าเราต้องการให้ ๓ พลังนี้มารวมกัน
เพื่อจะผลักดันการปฏิรูปประเทศนี้ ผมก็เรียนเสนอว่าถ้าจะเขียนว่าทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค
ประชาชนก็จะดีขึ้น ในความเห็นผมนะครับ ถ้าท่านต้องการขยายความให้เห็นเด่นว่า ๓ พลังนี้จะ
มารวมมือกัน

ประธาน : ผมคิดว่ามันมี ๒ พลังเท่านั้นแหละคือรัฐกับเอกชน ส่วนเอกชนนี้
มีทั้งเอกชนธุรกิจ เอกชนเอ็นจีโอเอกชนประชาสังคม เอกชนที่เป็นเถร ชีอะไรเป็นประชาชนทั้งนั้น
เว้นแต่ใครจะบอกว่าพวกเขาไม่ใช่ประชาชนมันถึงไม่ได้หมายความว่ารวมถึงเขา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ถ้าอย่างนั้นมันก็เถียงไม่ได้ครับท่านประธาน มันก็เป็น
ประชาชนหมด

ประธาน : ถ้าประชาชนแล้วเขาจะเถียงอีกไหมล่ะว่านี่ไม่รวมถึงเขาหรือ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ก็เข้าใจครับท่านประธาน เพียงแต่ว่าผมอ่าน sense
ของภาษาว่าถ้าบทบัญญัตินี้เราต้องการที่จะ spell out ออกมาว่าการปฏิรูปเป็นภาระหรือเป็น
ความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่าย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายที่มีพลังในบ้านเมืองเวลานี้ก็มี
พวกภาครัฐ แล้วก็กลุ่มที่เขาเป็นธุรกิจทุนใหญ่ ๆ นี่ก็สำคัญ แล้วก็รวมทั้งประชาชนที่ตื่นรู้ทั้งหลาย
นั่นก็คือภาคประชาชนหรือเขาเรียกว่าประชาสังคมนี้

ประธาน : ก็เอาทั้งหมด

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ครับ ผมเพียงแต่เรียนเสนอไว้เฉย ๆ ว่าถ้าเจตนา
จะเน้นก็เขียนได้ ถ้าเขียนกว้าง ๆ อย่างนี้ว่า state and non-state sector ก็โอเคครับ ไม่มีอะไร

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

جلسهที่ ๓/๖

ประธาน : เอาแค่นี้แหละอย่าไปแยกมันเลย

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านประธานครับ คือในร่างมาตรา ๓ วรรคสอง ใช้คำว่า รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ นี่นะครับ ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ อะไรต่าง ๆ และใช้คำว่า เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน โดยรวม ทีนี้ของเราประโยคสุดท้ายจะเน้นกันอย่างไรครับ เวลาอธิบายว่ามันจะต่างจากมาตรา ๓ วรรคสอง ประโยคสุดท้ายอย่างไร

เลขานุการ : ผมขออนุญาตท่านประธานครับ จริง ๆ มาตรา ๓ วรรคสอง ที่เขียน จะเป็นในเรื่องของการใช้อำนาจของหน่วยงานของรัฐ โดยมีเป้าหมายในการใช้อำนาจรัฐนั้นเพื่ออะไร แต่ในกรณีของมาตรา ๒๕๓/๑ เป็นเรื่องของการปฏิรูป ซึ่งดังที่ได้เคยกราบเรียนแล้วว่าการปฏิรูปนั้นทุกภาคส่วนในสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนนั้นจะต้องจับมือร่วมกันเดินไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ คงไม่มีใครสามารถที่จะนำเดินไปได้คนเดียวและให้คนอื่นตามได้อีกแล้ว แต่เราคงจะต้องจับมือร่วมกันเดินไปนะครับ ทีนี้เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน คำว่า ประโยชน์สุขตรงนี้ตอนที่เขียนตั้งใจระบุกันนะครับ เราทีมเขียนตั้งใจระบุว่าหมายถึงทั้ง GNP แล้วก็ GDH ก็คือ Gross Domestic Happiness ด้วย จึงใช้คำว่าประโยชน์สุข ก็คือไม่ใช่เฉพาะในเรื่องของการพัฒนาอย่างเดียว แต่ว่าจะต้องคิดถึงความสุขของคนในชาติด้วย เพราะฉะนั้น sense มันจึงต่างกับมาตรา ๓ วรรคสอง ในที่คณะของฝ่ายเขียนนะครับ

ประธาน : นี่ก็ลองเขียนให้ดูนะครับจะเอาหรือไม่เอา หรือจะเริ่มต้นก็ลุยเลยปฏิรูปเรื่องอะไร จะมีารัมภบทใหม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ท่านประธานครับ คือในร่างรัฐธรรมนูญที่ยกร่าง ตั้งแต่ข้างต้นมานี้คือถ้าทำตามนั้นประเทศชาติเจริญ เพราะกำหนดเรื่องสำคัญอยู่ในหน้าที่ของรัฐ เรื่องอะไรที่เป็นเรื่องที่จะต้องไปออกกฎหมายบริหารราชการแผ่นดินเราก็บอกไว้แล้วในนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถ้าทำตามนั้นมันเจริญอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเมื่อเขียนตรงนั้นแล้วมันยังเหมือนกับว่าผลสัมฤทธิ์ยังไม่เกิดในทันทีแต่เราอยากปฏิรูป เราก็เอาในส่วนนั้นมาแล้วบอกจะทำอะไร ซึ่งความจริงข้างหน้าที่เขียนมันมีหมดแล้ว ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ มันมีหมดแล้ว

ประธาน : หมายความว่าหมวดนี้ไม่ต้องมีใช้ใหม่ครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กฤษณ์ที่ ๓/๗

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ก็ไม่ต้องมี หมายความว่าที่เราเขียนมีอยู่แล้ว แต่ว่าเพื่อให้มันเร็วเราจะต้องปฏิรูป ก็คือปฏิรูปสิ่งที่เรามีอยู่ข้างหน้าคือที่เราเขียนในหน้าที่ของรัฐแนวนโยบายตรงนั้น

ประธาน : เรายังไปไม่ถึงตรงนั้นเลย กำลังพูดว่าจะอารัมภบทใหม่ ถ้าไม่อารัมภบทก็จะตัดมันออกไป ขึ้นต้นก็เอาเลย

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ผมว่าข้างหน้าเรามีแล้วนะครับ เราเพิ่มนวัตกรรมใหม่บอกหน้าที่รัฐด้วย เน้นแนวนโยบายแห่งรัฐ เรื่องไหนสำคัญเราเขียนว่าพวกนี้ท่านต้องทำอะไรอย่างนี้ มันมีหมดแล้ว

ประธาน : เข้าใจ ๆ จะให้ตัดออกทั้งหมดหรืออย่างไร

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ไม่ครับ เฉพาะมาตรานี้เหมือนกับเขียนอย่างไรครับ

ประธาน : จะไม่ให้อารัมภบท

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ที่ข้างหน้าเรานี้ภารกิจมันมีอย่างนั้นแล้วทั้งหมด ทำอย่างไรจะให้บรรลุเป้าหมายอันนั้น ที่เราเขียนหน้าที่รัฐ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่เราเขียนข้างหน้านี้

ประธาน : มาตรา ๒๕๓/๒ ขึ้นต้นก็ปฏิรูปประเทศเลย

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ศาลนี้เราเขียนอยู่แล้วมาตรา ๕๐ ทำอย่างไรจะไปถึงจุดนั้นให้ได้อย่างนี้ พูดปุ๊บมาเลยครับอะไรอย่างนี้ ขนาดบริหารราชการแผ่นดินเราเขียนอยู่แล้วร่างมาตรา ๗๒ มันยังไปไม่ถึงใช้ใหม่ ทำอย่างไรปฏิรูปให้ถึง

เลขาธิการ : ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ที่ใส่มาตรา ๒๕๓/๑ มาผมกับคุณธนาวัฒน์ก็ความเห็นไม่ตรงกันอย่างไรครับเป็นเรื่องปกติ แต่ว่าเราทดลองใส่มาก่อนถามว่าในกรณีที่เราเขียนไว้ข้างหน้านี้เราเขียนให้เป็นก็คือเป็นหน้าที่ของรัฐกับเป็นสิทธิของประชาชน ทีนี้สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยคือมัน clash ระหว่างสิทธิของประชาชนกับหน้าที่ของรัฐ แล้วก็ความไม่เชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราลองเสนอมาในมาตรา ๒๕๓/๑ ก็คือว่าทำอย่างไรถึงจะทำให้ทั้งรัฐและประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดี ในการใช้สิทธิที่ดี สามารถใช้ด้วยกันเพื่อให้บรรลุไปถึงเป้าหมายที่เรากำหนดไว้ เพราะข้างหน้าเราไม่ได้บอกเลยว่าให้เขามาร่วมมือกันนะ คนมีสิทธิก็ใช้สิทธิไป คนมีหน้าที่ก็ทำไป ทั้ง ๆ ที่-----

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กลุ่คนที่ ๓/๘

จริง ๆ แล้วในประเทศอื่นเขาร่วมมือกันเดินไปข้างหน้า แต่ของประเทศไทยไม่ใช่อย่างนั้นถ้าเราใช้สิทธิเราก็ใช้สิทธิ เรามีหน้าที่เราก็ทำของเราไปไม่ฟังกัน เพราะฉะนั้นในอารัมภบทของมาตรา ๒๕๓/๑ ที่ลองใส่มาดูผมก็ไม่เห็นด้วยกับคุณธนาวัฒน์ คุณธนาวัฒน์ก็ไม่เห็นด้วยกับผม แต่เราพยายาม address ออกมาว่าทุกคนจะต้องจูงมือกันไปข้างหน้าจะใช้สิทธิหรือหน้าที่อย่างเดียวยังไม่ได้ อันนี้เป็นวัตถุประสงค์ แต่แล้วแต่ท่านกรรมการครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายเชษฐ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ โดยเหตุผลที่ท่านอาจารย์ประพันธ์ได้หยิบยกขึ้นมามันยังต้องเขียนในสิ่งที่ท่านประธานได้กรุณาเขียนไว้ตามคำอธิบายของคุณปกรณ์ครับ เพราะว่าที่คุณปกรณ์อธิบายผมเข้าใจว่าที่ยังไม่เห็นลงตัวกับคุณธนาวัฒน์อาจจะเป็นเพราะว่าประเด็นรายละเอียด แต่ผมคิดว่ามุมมองของท่านประพันธ์ก็เป็นในลักษณะเดียวกันครับ ก็คือว่าในเมื่อมันเขียนไว้ตรงสิทธิและเสรีภาพ และหน้าที่ของรัฐรวมถึงแนวนโยบายแห่งรัฐแล้วนี้ การที่จะมาเขียนตรงส่วนนี้มันก็น่าจะจำเป็น จริง ๆ พอมองดูแล้วมันยังจำเป็นครับ เพราะว่าไม่อย่างนั้นมันไม่มีส่วนเชื่อม แบบที่คุณปกรณ์พูดชัดเจนเลยครับว่าตรงส่วนที่เป็นสิทธิและเสรีภาพคนส่วนใหญ่ก็จะดูเหมือนกับว่าฉันจะใช้ ฉันจะทำอะไรก็ทำไปเลย ส่วนที่เป็นหน้าที่ของรัฐ รัฐจะทำอะไรรัฐก็ทำไป ส่วนที่เป็นแนวนโยบายของรัฐก็กำหนดเป็นแนวนโยบายจะดำเนินการในลักษณะอย่างไรก็ว่าไป มันก็จะกลายเป็นส่วนที่แยก ๆ อยู่จากกัน ถ้าหากว่าเราไปถึงจุดที่เขียนเอาไว้ในบทหลัก บททั่วไปตรึงแน่นแล้วก็ไม่มีปัญหาครับ แต่ ณ ขณะนี้เรายังไปไม่ถึงตรงนั้น การที่จะปฏิรูปให้ไปถึงตรงนั้นมันก็ต้องพูดเอาไว้ครับว่าต้องมาร่วมมือกันตรงนี้ เพราะว่าไม่อย่างนั้นมันก็ไม่ร่วมมือกัน ซึ่งผมคิดว่าถ้าไหน ๆ จะปฏิรูปแล้วก็เขียนไว้ให้เห็นภาพชัดเจน อย่างที่คุณปกรณ์บอกคือเดินไปด้วยกันให้เห็นภาพว่าจะปฏิรูปแล้วก็ต้องเดินไปด้วยกัน พอถึงตอนที่เราเป็นแบบต่างชาติแล้วรู้จักกันแล้ววาก็ต้องเดินไปด้วยกันบทนี้มันก็เป็นจริงในทางปฏิบัติไปแล้ว ส่วนที่มันแยกส่วนกันอยู่ก็รู้ดีครับเพราะมันต้องเดินด้วยกัน เพราะฉะนั้นผมคิดว่ามันยังจำเป็นต้องเขียนครับ ขอบพระคุณครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ ผมก็เห็นด้วยครับ เพราะว่า keyword ในมาตรา ๒๕๓/๑ ก็คือว่าอยากบูรณาการ คือว่าเอามาหลอมรวมกันระหว่างที่เราแยกกันพูด

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ยังเขียนแยกกันในมาตราก่อน ๆ แล้ว ในมาตรานี้เราเอามาหลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว อยากเดินกันไปอย่างบูรณาการ ผมก็เห็นว่ามันต้องมีอาร์มภททหน่อยครับ ไม่ใช่จู่ ๆ เดินมาแล้วก็โจมตีเลย

ประธาน : คือถ้านึกอย่างนี้ว่าเหตุใดทำไมเราถึงจะต้องมาเขียนบทปฏิรูป ก็เพราะบทธรรมตามันสักแต่ว่าทำ มันต้องการการรื้อ แต่ที่ขึ้นอยู่กับเวลาที่เราจะเขียนถึงจะมองเห็นความจำเป็น เช่นถ้าเราบอกว่าการศึกษาเพื่อให้เด็กเป็นคนดี มีวินัย แล้วถามว่าจะลงมือทำเมื่อไร จะทำอย่างไร ด้วยวิธีไหน พวกนี้มันจะต้องไปรื้อของเก่า มันจะต้องการการปฏิรูป เพราะถ้าเราไม่ปฏิรูปเขาก็บอกว่าทุกวันนี้เขาก็ตั้งใจสอนให้เด็กเป็นคนดี มีวินัยอยู่แล้ว แต่มันไม่เอาเรื่องเองก็จบ การปฏิรูปก็ไม่ต้องเกิด แล้วก็ไม่ต้องชดรัฐธรรมนูญ เข้าขึ้นมาถึงเขาก็บอกว่าต้องเป็นคนดีนะหนูจบ แต่มันไม่ได้เกิดประโยชน์ที่ว่าจะเป็นคนดี แต่ที่นี้เมื่อเราจะมีหมวดว่าด้วยการปฏิรูปผมก็คิดว่าเขียนเป้าหมายไว้สักหน่อยน่าจะทำได้ get ว่าเราทำเรื่องนี้เพื่ออะไร ยิ่งถ้าต่อไปใครเขาจะให้เราเขียนบทบัญญัติอะไรเพื่อให้การปฏิรูปได้รับการดูแลคุ้มครองก็จะได้ดีมีเหตุมีผลขึ้น เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ ผมสนับสนุนให้เขียนนะครับ คือเรียนท่านประพันธ์อย่างนี้ครับว่าเรื่องการปฏิรูปนี้เป็นปัญหาทางการเมืองที่ไม่มีความแน่ชัดอยู่ในสังคมไทยว่ามันคืออะไร แล้วก็พูดถึงเรื่องการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง เลือกตั้งก่อนการปฏิรูปก็เถียงกันมาเรื่อยนะครับ เมื่อวานคุณปกรณ์ก็พูดให้ฟังว่ากระบวนการคิดเรื่องการปฏิรูป เรื่องการ implement ออกมาเป็นรูปธรรม คุณปกรณ์ก็แสดงให้เห็นแล้วว่ามันยังไม่ได้มีรูปธรรมอะไรเท่าไร ทีนี้ถ้าเราเขียนเอาไว้เสียเผื่อว่าคนที่ยังไม่เข้าใจ คือประชาชนทั่วไปมาอ่านนี่เขาจะได้อ้อ ปัญหาทางการเมืองทั้งหลายที่คุยกันเรื่องการปฏิรูปนี้ อันนี้ผมว่าจะเป็น milestone อันแรกเลยนะที่พูดให้ทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมไทยเวลานี้เป็นรูปธรรม เป็นรูปธรรมด้วย ๑ บอกเป้าหมาย ๒ บอกเวลา ๓ บอกวิธีการ และอันนี้ก็จะเป็นการตอบให้กับทุกฝ่ายด้วยว่ามันจะ ๓ ปีหรือจะ ๕ ปี แล้วอีกด้านหนึ่งก็ทำให้เราได้มีส่วนขยายเหมือนที่ท่านประธานว่านะครับ มีส่วนขยายจากหลักการเบื้องต้นที่อยู่ในบทถาวรของเรา เราก็คงจะได้มีอำนาจ เอาตัวนี้มาขยายบอกว่าเอาสิ่งที่เราต้องการมาใส่เข้าไปแล้วก็จะทำให้เกิดหนทางที่มันชัดเจนขึ้นสำหรับทุกคนในชาติ ผมว่ามันก็แก้ไขปัญหาทางการเมือง แล้วก็แก้ไขปัญหา perception ของคนที่จะเดินไปร่วมกันในอนาคตด้วย คือในหลักการของผมถ้าการเขียนกฎหมายน่าจะเป็นอย่างที่ท่านประพันธ์ว่า ผมเข้าใจว่าอย่างนั้น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กุลณี ๓/๑๐

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

แต่ถ้าจะให้คนทั้งสังคมได้ช่วยกัน และผมคิดว่าช่วยทางสังคมด้วยไม่ให้นั่งหลงทางวน ๆ กันอยู่
พูดถึงเรื่องปฏิรูปนี่นะครับ ผมว่าตอนนี้ถ้าอารมณ์เสียตั้งแต่แรกอย่างนี้น่าจะช่วยให้ได้ครับ

นายอุดม รัฐอมฤต : ท่านประธานครับ ผมเห็นด้วยว่าควรเขียน แต่ผมยังรู้สึกว่
มันยังไม่ถึงใจ คือยังมีความรู้สึกว่ตอนนี้มันน่าจะเป็นสภาพบังคับอะไรบางอย่างที่ทำให้เห็นว่
ต้องการความสำเร็จที่แน่นอน เพราะว่ไม่อย่างนั้นมันก็เหมือนกับเราเขียนเอาไว้เฉย ๆ ว่
ต้องให้ทำ มันเหมือนกับเป็นภาคบังคับเพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ อะไรต่าง ๆ
จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลไปตามแผนอย่างรวดเร็วหรือว่อะไรต่าง ๆ คือมองไปในลักษณะ
แบบนี้ครับ

ประธาน : เดี่ยวเอาให้ถึงขิงกว่านี้ ดูขิงขังขึ้นหน่อยไหมงานนี้

เลขานุการ : ในการปฏิรูปประเทศ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนต้องร่วมมือกันอย่างบูรณาการในการปฏิรูปประเทศ ให้บรรลุเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศชาติ และประโยชน์สุขของประชาชน ผมขออนุญาตนิดเดียวครับ ท่านประธานครับ จริง ๆ ผมก็อยากเขียนให้ถึงใจแบบนี้ แต่ที่ว่าไม่ได้เขียนให้ถึงใจมาตั้งแต่แรกเพราะว่าการร่วมมือกัน ถ้าใช้มาตรการบังคับมันเกิดขึ้นไม่ได้แน่นอน ก็เลยเป็นลอย ๆ ขึ้นมาบอกว่าบอกเป้าหมายเฉย ๆ ก็เลยไม่ได้ใช้คำถึงใจของท่านอาจารย์มาแต่แรก แต่ผมกลัวว่าถ้าใช้ถ้อยคำถึงใจแล้วมันจะทำให้คนไม่ยอมทำ มันจะเป็นอย่างนั้นไป

ประธาน : อันนี้ก็ไม่ได้ เพียงแต่ขิงขังขึ้นหน่อย แต่ว่าไม่ได้รุนแรงอะไร เพียงแต่บอกว่าการจะปฏิรูปให้สำเร็จได้ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน

นายภัทร คำพิทักษ์ : แบบเดิมดีกว่าไหมครับท่านอาจารย์ คนไทยมันไม่ชอบถูกบังคับเท่าไรนะครับผมรู้สึก ถ้าแบบเดิมมันก็โอเคจะอะไรอย่างนี้ พอมันบังคับอย่างนี้มันจะมีคนมา challenge หรือครับอาจารย์

ประธาน : หรือเปลี่ยน ต้อง เป็น ให้ เขาไปนิดหนึ่ง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ถ้าเอาอย่างปรกรณ์เขาบอกร่วมมือร่วมใจ ต้องมีร่วมใจด้วย ใช่ไหมครับ เอาใจเข้าไปด้วย

ประธาน : เบาลงหน่อย การปฏิรูปประเทศให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ร่วมมือกัน อย่างบูรณาการ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ก็โอเคจะครับ ที่สำคัญที่ว่าโอเคจะครับ คือว่ามันต้องเป็นภายในเวลาที่กำหนด เพราะว่าอันนี้มันเหมือนกับว่าเป็นเรื่องเฉพาะ เพราะว่าเราเขียนหมดแล้วข้างหน้า หน้ารัฐธรรมนูญเราเขียนหมดแล้วทุกประเด็นเลย เพียงแต่ว่าทำอย่างไรให้บรรลุกว่านั้นให้ได้ในเวลาที่ว่ามันไม่ใช่ตั้งเนิ่นนานไปไม่รู้กำหนด

ประธาน : พอได้ไหมอาจารย์อุดม

นายอุดม รัฐอมฤต : เห็นด้วยครับ

ประธาน : ดิดเข้าไปหน่อย

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ข้างหน้ารู้สึกพิมพ์ผิดนะ ในการปฏิรูป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๔/๒

ประธาน : เดียวลองดูมาตรา ๒๕๓/๒

เลขานุการ :

มาตรา ๒๕๓/๒ การปฏิรูปประเทศมีเป้าหมายเพื่อให้รายได้ต่อหัวของประชากรไทยให้อยู่ในระดับเดียวกับรายได้ต่อหัวของประชากรของประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๘๐ ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย ประชาชนอยู่ดีมีสุขในสภาพแวดล้อมที่ดี และมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การปฏิรูปประเทศตามวาระหนึ่งต้องมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ทั้งนี้ ประชาชนต้องมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปประเทศในทุกมิติไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน และต้องสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ

ประธาน : เชิญครับ

นางจรี วิจิตรวาทการ : ดิฉันมีความรู้สึกที่ว่ามาตรานี้วรรคสองน่าจะเป็นวรรคหนึ่ง น่าจะสลับกัน เพราะว่าเราเริ่มต้นจากการพูดถึงการปฏิรูป ความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจมันเป็นอะไรที่ใหญ่กว่า แล้วค่อยลงมาสู่วรรคหนึ่งขณะที่เขียนถึงเป้าหมายเพื่อให้รายได้ต่อหัว อันนี้มันเป็นรายละเอียดที่มันขยายความสมดุลของการพัฒนา ถ้าเราใส่แบบที่เราเขียนอยู่ตอนนี้มันจะไปเข้ากับอะไรเก่า ๆ ที่เราทำมาตั้งหลาย ๑๐ ปี ที่เน้นเรื่องการยกระดับรายได้เป็นสำคัญ แล้วก็เกิดปัญหาอื่น ๆ มากมาย ดิฉันก็คิดว่าน่าจะเอาวรรคสองขึ้นมาเป็นวรรคหนึ่ง ให้สลับกันค่ะ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : ท่านประธานครับ ขออนุญาตเสริมท่านอาจารย์จรีครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ : เพราะว่าผมเองมีความเห็นว่าเรื่องที่ท่านปรณเขียนมานั้นก็ไม่ได้ผิดนะครับ แต่ว่าในส่วนตัวมองว่าในวันนี้เรื่องของดัชนีความสุขหรือ GNH รู้สึกจะเรียกอย่างนั้นนะครับ เป็นดัชนีความสุขของคนในชาติ เป็นเรื่องที่หลายประเทศเขาก็ให้ความสำคัญ แต่ที่นี้ถ้าเราไปใช้คำว่าอยู่ดีมีสุข ในความเห็นส่วนตัวว่ามันไม่ครอบคลุมครับ เพราะว่าอยู่ดีมีสุขในสภาพแวดล้อมที่ดีโดย domain หรือว่าตัวเลือกของดัชนีความสุขมันมีทั้งเรื่องขององค์ความรู้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๔/๓

มีเรื่องของจิตใจ มีเรื่องของ การดำเนินชีวิต มีอะไรหลายอย่างครับ แล้วก็ มีเรื่อง governance เข้าไปใส่ไว้ด้วย ซึ่งตัวนี้ก็แล้วแต่เราจะเห็นอย่างไร แต่ถ้าเราจะเขียนไปเลยบอกว่าจะนอกเหนือไปจาก ตัวเลขเรื่อง GDP แล้ว ตัวที่จะเป็นดัชนีความสุขของคนในชาติก็ต้องให้อยู่ในระดับเดียวกับประเทศ ที่เขามีตัวเลขตัวนี้สูง ๆ แม้ว่าอาจจะมองว่ากฎหมายมีตัวเลขนี้สูงกว่าก็ตาม ที่นี้ยังเออมีคนมารอบพบ สักครึ่งชั่วโมงกว่าแล้ว ผมขออนุญาตใช้เวลา อาจจะขออนุญาตนิดเดียวนะครับว่าผมเองอยากจะ ตั้งคำถามว่าตัวที่บอกว่าจะต้องให้เป็นภายในเวลาที่กำหนดในมาตราที่แล้วใครเป็นคนกำหนด แล้วมันจะเมื่อไร ต่อมาผมเกรงว่าเดี๋ยวผมไปข้างนอกอาจจะใช้เวลานานนิดหนึ่ง ก็เลยขออนุญาต ถามเรื่องกระบวนการยุติธรรมที่บอกว่าจะต้องกำหนดโทษเฉพาะโทษที่เป็นอาญาร้ายแรงอะไร อย่างนี้ ผมเกรงว่าตรงนั้นมันจะไม่ครอบคลุม หรือบางทีโทษอาญาร้ายแรง อะไรคือโทษอาญา ที่ร้ายแรง เพราะว่าทุกวันนี้เราเสียค่าปรับมันเป็นโทษอาญาเหมือนกัน ก็อาจจะด้วยความไม่เข้าใจ ก็เลยขออนุญาตถามรวบยอดครับ ขอบพระคุณครับ

ประธาน : ระหว่างออกไปก็คิดไปด้วยว่าจะให้แก้ว่าอย่างไร แล้วกลับมาบอก ก็แล้วกัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตท่านประธานครับ คือในมาตรา ๒๕๓/๒ ผมยังดูว่าเป็นเหมือนกับเขียนบรรยายทั่ว ๆ ไป เราอาร์มบทแล้วในมาตรา ๒๕๓/๑ ผมว่าน่าจะ เข้าเป้าไปเลยว่าจะปฏิรูปมันจะปฏิรูปอะไร เพราะว่าสิ่งที่เราเขียนอย่างวรรคสองบางส่วน เราก็เขียนอยู่แล้วตอนต้น ๆ เรื่องการพัฒนาพิจารณาต้องให้สมดุลกันอะไรอย่างนี้ คิดว่าหลังจาก มาตรา ๒๕๓/๑ แล้วน่าจะเข้าไปในเรื่องปฏิรูปของแต่ละเรื่องเลย ซึ่งที่ผ่านมาในความเห็นของ ที่ประชุมเรา เราเห็นว่าในการปฏิรูปที่สำคัญก็มีเรื่องใหญ่ ๆ ก็คือเรื่องการศึกษาอะไรอย่างนี้ เรื่องปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมตำรวจอะไรอย่างนี้ เราก็ไล่อะไรของเรามาเลยว่าจะไปจุดนั้น จะทำอย่างไร อย่างไร ๆ อะไรทั้งหลาย การบริหารราชการแผ่นดินอย่างไร เรื่องทางด้านการเมือง อะไรอะไรอย่างนี้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ คราวนี้ผมเห็นด้วยกับท่านประพันธ์ครับ เพราะว่าเราป้อไปป้อมาอยู่พอสมควรแล้ว เราก็ตีเป้าเลยลงเป้าเลย เพราะว่าอันนี้ผมว่ามันอาจจะ ดูแล้วมันเย็นเยื่อและฟุ่มเฟือยไปหน่อยครับ

ประธาน : ลองเอาสั้น ๆ แต่อันนี้ไม่ใช่ป้อนะครับ มาตราไม่ใช่ป้อ มาตรานี้เป็นผลรวมของประเทศที่เราอยากเห็นหลังจากการปฏิรูปแล้ว ส่วนที่จะนำไปสู่ตัวนี้ก็คือการปฏิรูป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๔/๔

แต่ละด้าน ๆ ที่จะเข้าไปข้างหลัง เพราะฉะนั้นก็ลองดู มาตรา ๒๕๓/๑ เป็นเรื่องของการระดมกำลัง เพื่อมาปฏิรูป มาตรา ๒๕๓/๒ จะเป็นเรื่องว่าแล้วคุณจะปฏิรูปให้บ้านเมืองคุณเป็นอย่างไร นี่ก็คือตรงนี้ แล้วในการที่จะทำให้บ้านเมืองเป็นอย่างไรจะต้องทำอะไรบ้างเดี๋ยวจะไปอีกชั้นหนึ่ง ลองอ่านดู

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานขออนุญาตครับ ก็เห็นด้วยในหลัก ทั้งหมดนะครับ ท่านประธานครับ ที่นี้ผมมีความสงสัยนิดเดียวเพื่อมีคนถามว่าปี ๒๕๘๐ มันก็คือ ๒๑ ปีจะมาอย่างไร

ประธาน : นักเศรษฐศาสตร์จะต้องช่วยตอบ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ๒๐ ปีใช้ไหม

ประธาน : คือเขาใส่ตัวเลขมาเป็นตัวอย่าง เดียวลองอ่านดูหน่อย

เลขานุการ :

มาตรา ๒๕๓/๑ เป้าหมายการปฏิรูปประเทศโดยรวมต้องดำเนินการให้ประเทศ และสังคมมีความสุขสงบเรียบร้อย ประชาชนอยู่ดี มีสุขภาพแข็งแรงในสภาพแวดล้อมที่ดี มีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีรายได้ต่อหัวอยู่ในระดับเดียวกับรายได้ต่อหัวของประชากร ของประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี ๒๕๘๐ ทั้งนี้ ต้องมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุ กับการพัฒนาด้านจิตใจ สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีภูมิคุ้มกันที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

ประธาน : อันนี้นักเศรษฐศาสตร์หรือใครมีความรู้ช่วยบอกหน่อยว่ามันควรจะเป็น ปีอะไร

นายอัชพร จารุจินดา : คือไม่ได้มีความรู้เศรษฐศาสตร์ แต่เป็นเรื่องยังถกเถียงกันอยู่ว่า เป้าหมายการพัฒนายจะเอารายได้ต่อหัวขยับสูงขึ้น หรือเอาสภาพสังคมลดความเหลื่อมล้ำ ของรายได้ เพราะบางที่ประเทศเกษตรกรรมอย่างเราความจริงแล้วมันไม่จำเป็นที่จะต้อง รายได้ต่อหัวสูงเท่ากับประเทศอื่น ประเทศพัฒนาแล้ว เพราะราคาอาหารมันราคาถูก มิเช่นนั้นแล้ว ถ้ารายได้ต่อหัวมันขยับสูงขึ้นมากราคาสินค้าในประเทศมันก็ต้องขยับตัวสูงขึ้นไปหมด อันนี้ยังเป็น ที่ถกเถียงกันอยู่ว่าการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของไทยจะไปทางไหน เพราะฉะนั้นถ้าเขียนเจาะจง

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๔/๕

ลงไปผมไม่ค่อยแน่ใจว่าจะกลายเป็นจุดถกเถียงกันหรือไม่ ถ้าเป็นการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้หรือการครองชีพอันนี้อาจจะเป็นไปได้

เลขานุการ : ผมขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ ในแผนของรัฐบาลจะถึงปี ๒๕๗๙ เท่านั้นเองนะครับ แต่ที่ผมเสนอขึ้นมาเพราะว่าคิดว่า base on ๒๐ ปี อันนี้ประเด็นที่ ๑ นะครับ สำหรับกรณีการกำหนด benchmark ไว้ให้ชัดเจน เพราะไม่อย่างนั้นเป้าหมายมันจะเป็นเป้าหมายลอย ๆ ที่ไม่สามารถหาตัวชี้วัดได้ ก็เลยใช้รายได้ของตัวชี้วัดที่จับต้องได้เป็นเกณฑ์ที่ใช้รายได้ต่อหัวของประชากรของประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นเกณฑ์ อย่างเช่นที่เขาใช้กันอยู่โดยทั่วไปนะครับ อันนี้ถ้ามองในแง่ของการพัฒนาประเทศเราไม่ได้บอกว่าประเทศจะต้องเป็นประเทศเกษตรกรรมอย่างเดียว เพราะในอนาคตเราสามารถที่จะพัฒนาด้านอื่น ๆ ได้นะครับ เพียงแต่ว่าเราใช้ตัวระดับรายได้ต่อหัวของประชากรเป็น benchmark เท่านั้นเอง ประเทศไทยอาจจะพัฒนาเป็น creativity society ก็ได้ครับ ส่งออกนวัตกรรมเรื่องเกมส์คอมพิวเตอร์ เรื่องอะไรต่าง ๆ สำหรับเด็กที่มาเล่นกันอยู่ขณะนี้ครับ อาจจะกลายเป็นเราไม่ได้เป็นประเทศเกษตรกรรมอีกต่อไปแล้วในอนาคตก็ได้ท่านครับ

ประธาน : เชิญครับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานคะ คือดิฉันเข้าใจที่ผู้เขียนใส่มานะคะ เพราะว่าเกณฑ์ตัวชี้วัดทั่วไปเขาก็จะมองว่าจะจะเป็น middle income หรือว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วใช้ตัวนี้เป็นตัววัด แต่ว่าดิฉันคิดว่าถ้าตัวเดียวมันไม่น่าจะให้ความสุขกับเรา และเห็นด้วยกับคุณอัครพรว่าจริงสำหรับประเทศไทยแล้วเราควรจะต้องใส่เรื่องของลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้วย เพราะอันนั้นคือปัญหาใหญ่ของสังคมไทย ไม่ทราบว่าเราจะใส่ประเด็นนั้นลดความเหลื่อมล้ำตรงไหน ที่นั้นนอกจากตัวลดความเหลื่อมล้ำถ้าเรามองประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกาที่รายได้สูงมาก ต่อหัวสูง แต่ไอ้ไฮปัญหาทางสังคมนี้มากมาย ยิ่งกันตาย ฆ่ากัน มีคนอย่างทรัมป์ที่คนบ้าจะมาเป็นประธานาธิบดี แล้วก็ยังมีคนสนับสนุนด้วย อันนั้นมันคือความล้มเหลวของสังคม คือล่มสลายของอะไรต่ออะไรหลายอย่าง ทีนี้ถ้าสมมุติว่าจะใช้ตัวนี้เราใช้อย่างอื่นไหมครับ เรื่องของมาตรฐานการศึกษาดี เรื่องมาตรฐานทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของสังคมสูงด้วยอะไรมันจะได้คู่กันไป แต่เราก็ดีที่เราเขียนถึงความสมดุลระหว่างจิตใจกับด้านวัตถุ แล้วก็ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ดี ดิฉันว่าใส่ไว้ดี แต่ถ้าไม่ใส่มันก็ไม่ได้เสียหายเรื่องของรายได้ต่อหัว ขอบคุณค่ะ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๔/๖

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ท่านประธานจบแล้วหรือครับ คือปี ๒๕๕๐ นี้ผมเพียงแต่ถามเฉย ๆ ผมไม่ได้ agent อะไรมันนะครับ เพราะว่าเมื่อที่เราคุยกันว่า น่าจะมีเป้าในเชิงกรอบเวลา ถ้าเลขปี ๒๕๕๐ จากนั้นไป ๒๐ ปีโดยประมาณถ้าเป็นเป้าได้ก็โอเค ส่วนว่ารายได้ต่อหัวจะให้มันได้เท่ากับประชากรเขาพัฒนาแล้ว อันนี้ผมก็ยังไม่แน่ใจ จะเขียนก็ได้ เป้าหมาย เพราะว่าถ้าเรา project ไปข้างหน้าอีก ๑๖ ปีอย่างถึงปี ๒๕๗๕ ถ้า growth ๖ เปอร์เซ็นต์ต่อปีประชากรไทยเฉลี่ยแล้วจะมีรายได้ ๑๕,๐๐๐ เหรียญสหรัฐนะครับ หรือประมาณ ๔๐๘,๐๐๐ บาท อันนี้ตัวเลขผมค้นในไฟล์เดิมที่เคยศึกษาเรื่องนี้ อันนั้นก็แค่ตัวเลข projection ก็โต ๖ เปอร์เซ็นต์ซึ่งผมคิดว่ายากเต็มที แต่ว่าอย่างไรก็ตามตัวที่จะเป็น benchmark ที่จะเป็น รายได้ต่อหัวอาจจะทิ้งไว้เพื่อให้มันเห็นเป็นตัวเลขน้อยอะไรหน่อยในเชิงของปี พ.ศ. อะไรก็ไม่ เป็นไรนะครับ เพียงแต่ว่าไม่ได้เป็นจุดเน้นก็แล้วกัน เอามาเป็นตัวประกอบเสริม ก็ไม่เสียหายอะไร อันนี้ความเห็นผมนะครับ เพราะว่าประเทศโดยเฉพาะแผนยุทธศาสตร์ชาติก็จะ รายได้ปานกลางละครับ

ประธาน : ไม่ได้ตั้งใจเรื่องปี ๒๕๕๐ แต่มานึกถึงที่อาจารย์จตุพรพูดว่าถ้าเราไปเอา รายได้มาเป็นหลักมันก็จะไปอย่างเดียวกันกับที่มันเกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งหาความสุข ไม่ได้ เพราะทุกคนก็ตื่นแต่เช้าเพื่อรีบออกไปทำงานหาเงิน แล้วก็รีบกลับมาเตรียมงานสำหรับพรุ่งนี้ ได้เงินมาก็ไม่ค่อยได้ไปบำรุงบำเรออะไรเท่าไร ก็จ่ายไปกับพวกนี้หมด ในที่สุดผมกำลังนั่งมองดูว่า มนุษย์เริ่มเป็นทาสของเครื่องยนต์กลไกมากขึ้นทุกวันโดยไม่รู้ตัว เพราะที่ทำมาหากินกันไปทั้งหมด มันเอาไปใช้ในเครื่องยนต์ กินไปนิดหนึ่ง ไปใช้กับเครื่องยนต์กลไกเสียหมด มีมากน้อยก็ไปซื้อ เครื่องบิน เชิญครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ผมขออนุญาตได้ไหมครับ ถ้าเราไม่เอาตัวเลขรายได้ มันก็มีตัวเลขในเชิงของสมดุลดีเหมือนกันครับ คือผมเพียงแต่คิดว่าอย่างเรื่องน้ำอย่างนี้ บ้านเรา กำลังแล้งน้ำใช้ไหมครับ โลกมันก็จะขาดน้ำ ก็มีการตั้งเป้ากันว่าประเทศไทยควรมีตั้งเป้าว่า มีระบบน้ำที่น้ำมีเพียงพอทั้งปี หน้าแล้งไม่แห้ง หน้าฝนไม่ท่วม

ประธาน : อย่าไปใส่ลิ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : หรือป่าวอย่างนี้เหลือไม่ถึง ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ถึงปี ๒๕๕๐ อีก ๒๐ ปีในแผนยุทธศาสตร์อันนี้ให้มันเป็น ๔๐ เปอร์เซ็นต์ได้ไหมของพื้นที่ป่า ของพื้นที่ประเทศอย่างนี้

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๔/๗

ประธาน : ก็เดี๋ยวเอาไปใส่

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ขอบคุณครับ

ประธาน : อันนี้ภาพรวมก่อนว่าผลที่อยากจะให้เห็น อาจารย์นิติพันธุ์เชิญ

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือผมก็เห็นด้วยกับท่านอัคร เรื่องของการระบุเป้าหมายที่เป็นตัวเลข GDP เข้าไป อันนี้ที่ผมคิดว่ามันจะทำให้ประเทศมันยังทำให้ความเหลื่อมล้ำยิ่งห่างออกไปทุกที คือไม่ทราบว่ามีใครชอบ ไม่ชอบนะครับ แต่ว่าการที่ คสช. ใช้มาตรา ๔๔ และไปแก้ตัวเพิ่มเติม พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อมอันนั้นเข้ามา อันนี้เป็นตัวอย่างหนึ่ง คือด้วยผลของการที่มีเป้าหมายของ GDP ไปถึงระดับอะไร อย่างไร กลุ่มคนที่ขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจก็ต้องพยายามในการที่หาทางทำตัวเลขนี้ให้มันได้ดีขึ้น อะไรต่าง ๆ ที่มันเป็นอุปสรรค อะไรต่าง ๆ ที่มันอาจจะทำให้ตัวเลขมันถดถอยลงก็พยายามที่จะเคลียร์ พยายามที่จะขจัดพวกนั้นไป ที่นี้พอขจัดพวกนั้นไป สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือว่าตัวคนที่อยู่อีกระดับหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับชาวบ้านต่าง ๆ ก็จะไม่มีการคุ้มครองอะไรต่าง ๆ ที่ดีขึ้น คือผมมีความรู้สึกถ้าสมมุติเราจะพูดถึงความยุติธรรมของคน แล้วก็เอาตัวเศรษฐกิจมาวัดผมว่ามันควรวัดจากระดับฐานล่างที่ผมไม่แน่ใจว่าเราเรียกระดับอะไรที่เป็นฐานสามเหลี่ยมนั่นคือตัวเลข ตัวเงิน รายได้ของคนกลุ่มนี้ควรจะให้มันสูงขึ้น และลักษณะอย่างนั้นผมว่ามันจะเป็นอะไรที่พัฒนาให้กับประเทศได้ดี เพราะฉะนั้นผมคิดว่าถ้าจะเป็นตัวเลขอะไรภายในปี ๒๕๘๐ ก็น่าจะเป็นตัวเลขที่มันสะท้อนให้เห็นถึงการยกระดับของคนที่อยู่ในฐานล่างมากกว่าครับ

ประธาน : เชิญ

นายเจริญ โทณะวณิก : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ ท่านประธานครับ ที่ท่านอาจารย์นิติพันธุ์เพิ่งพูดไป แล้วก็ที่ท่านอาจารย์จรัสได้พูดถึงมันก็สอดคล้องกันกับที่พี่กรณ์ได้เคยนำมาเสนอเรื่อง OECD Better Life Index ที่มันมีทั้งหมด ๑๑ ด้าน มันก็มีทั้งให้มีที่อยู่อาศัย มีงานทำ มีรายได้เพียงพอต่อการใช้ชีวิต มีชุมชนที่ดี มีการศึกษาที่ดี มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มีการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ มีสุขภาพที่ดี มีความพึงพอใจในการดำรงชีวิต มีความปลอดภัยในการอยู่ในสังคม แล้วก็มีการสร้างสมดุลระหว่างการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งอันนี้ก็เป็นที่ประเทศพัฒนาแล้ว เขากำลังมุ่งไปในทิศทางนั้น การศึกษาของ New Economics Foundation ของอังกฤษเขาก็บอกว่าสิ่งที่เป็นตัวชี้วัดพัฒนาการของบ้านเมืองที่ดีที่สุดไม่ใช่เป็นความเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่เป็นการที่ประชาชนได้ใช้ชีวิต

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๔/๘

อย่างมีความสุข แล้วก็สามารถที่จะกำหนดเจตจำนงของชีวิตของตนเองได้โดยที่ไม่มีใครมาทำให้เกิดปัญหาของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขโมย เรื่องการไร้การศึกษาหรืออะไรพวกนี้ ซึ่งผมคิดว่าการเขียนในลักษณะนี้มันก็จะสอดคล้องกันกับที่ประเทศพัฒนาแล้วกำลังมุ่งไปครับ ขอบพระคุณครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ

ประธาน : เชิญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : คือถ้าเราติดตามข่าวเมื่อสัก ๒ อาทิตย์มาแล้วจากการสำรวจทั่วโลก ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสุขมากที่สุด ผมก็ไม่ทราบว่าเขาเอาปัจจัยอะไรมาวัด ในขณะที่ถ้าเราดูว่า ๒ ปีหลังการทะเลาะเบาะแว้งกันมันน้อยลงเพราะว่า คสช. เข้ามา เราอาจจะดูตัวนั้นก็ดูว่าการที่เขาทำการศึกษาว่าประเทศไทยมีความสุขมากที่สุด แม้ว่าอาจจะมีความทุกข์ทางด้านเศรษฐกิจ แต่จริง ๆ แล้วผมว่าอาจจะมียปัจจัยอื่นที่เป็นตัวผลักดันให้เกิดตัวเลขนั้นขึ้นมาก็ได้เนอะครับ เพราะว่าไม่ใช่ตัวเลขเศรษฐกิจอย่างเดียว เพราะตัวเลขที่ว่าประเทศไทยอาจจะมีการคล้าย ๆ ว่าความสามัคคีกันมากขึ้นก็ได้ ดูว่าความสุขมวลรวมของประเทศไทยมากขึ้นจากการที่ว่าเราไม่มีการที่จะมาตบตีกัน ฆ่าฟันกันกลางถนน ผมไม่แน่ใจว่าเขาเอาตัวปัจจัยนี้หรือเปล่ามาวัดความสุขประเทศไทยที่มีมากขึ้นที่สุดในโลก คงไม่ใช่เศรษฐกิจอย่างเดียวครับ

ประธาน : ใครส่งคลิปมาให้ดูที่ฝรั่งมาอยู่เมืองไทยหรืออะไร Thai smile หรืออะไร ที่คนไทยไม่ว่าอะไร ๆ การยิ้มมีความหมายหลายอย่าง ท่านสุพจน์ส่งมากระมังคลิปนั้นหลายคลิป นั้นแหละ ฝรั่งเวลามาสำรวจเจอรอยยิ้มของไทยเข้าตัวเลขมันเปลี่ยนไปหมด ไม่รู้ว่าที่ยิ้ม ๆ ในท้องนั้นหิวจะตายไม่มีข้าวกิน ใบหน้ามันไม่บอก มันก็มีทั้งดีและเสียเนาะการยิ้มของเราเชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ คือผมว่ามาตรา ๒๕๓/๒ มันสำคัญมาก เพราะว่ามันจะไปรับกับตัวแรกที่เราให้มีโหมดนี้ขึ้นมา แล้วก็รวมทั้งตอบปัญหาทางการเมืองอะไรทั้งหลาย เป้าวัตถุประสงค์มันคืออะไร ที่นี้พอเราเขียนตัวเป้าหมายรวม ๆ แบบนี้มันจะทำให้รัฐธรรมนูญถูกแบ่งเป็นหลายฉบับใหม่ ที่เคยมีคนเสนอเราว่าให้ทำรัฐธรรมนูญหลาย ๆ ภาคอย่างนี้ใช่ไหมครับ ผมว่ามันคืออย่างที่ท่านประพันธ์ว่าเป้าหมายหลักอันใหญ่มันอยู่ในตัวบทใหญ่ ที่นี้พอเรามาบอกเป้าหมายในลักษณะอย่างที่อาจารย์เจษฎ์พุททิกิติ หรืออะไรอย่างนี้ก็ดี มันเป็นรัฐธรรมนูญย่อยอีกฉบับหนึ่ง อีกภาคหนึ่ง ผมรู้สึกที่เราต้องระวังตรงนั้นเนอะครับ แล้วก็อันที่ ๒ คือตัวนี้มันน่าจะบอก ๒ อย่าง คือว่าถ้าจะบอกเป้าหมายรวม พรรคแรกมันน่าจะบอกรวม ๆ อะไร

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

หน้า ๔/๙

สักอย่างหนึ่งนะครับ แล้วก็อันที่ ๒ ผมว่าเราจะต้องรวบเข้ามา เข้าใจผมนะครับว่าสมมติว่าเราจะเอาเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา การบริหารราชการแผ่นดิน เรื่องสุขภาพ เรื่องอะไรอย่างนี้เราก็ต้องหยิบคำบางคำขึ้นมาใหม่ครับ อย่างเช่นสมมติว่าสังคมต้องการให้เกิดความสงบเรียบร้อย อันนี้ตัวชัذن่ะครับ พอเศรษฐกิจผมยังชอบอย่างที่คุณกรณ์เขียนนะ คือพอมันอ่านแล้วมันรู้ว่าพรรคหนึ่งเราทำอันนี้เพราะอะไร เพราะอยากจะทำให้มีเป้าหมายเพื่อให้รายได้ต่อหัวของประชาชนไทยมันเป็นอย่างนี้ มันอาจจะมีคนอ่านแล้วไปอุทริบอกว่า คสช. อาจอยู่ถึงปี ๒๕๘๐ หรืออะไรก็ว่าไปตามเรื่อง คือมันบอกชัذن่ะครับ ผมคิดว่าทางเศรษฐกิจมันมีอยู่ ๒ ตัว คือว่ารายได้ประชากรต่อหัวตัวหนึ่ง หรือว่าการออกจากกับดักรายได้ปานกลางของประเทศมันก็เป็นโจทย์ใหญ่ของเราทางเศรษฐกิจนะครับ หรือว่าสังคมชัดใช้ใหม่เรื่องความสงบเรียบร้อย เศรษฐกิจก็มี ๒ ตัวนี้ การศึกษาเราก็เขียนไว้แล้วใช้ใหม่ครับ อย่างสุขภาพผมก็คิดว่ามันมีอยู่ ๒ คำ คือระบบสุขภาพที่มั่นคงและมีความเท่าเทียมอย่างนี้นะครับ คือถ้าพรรคแรกมันบอกความรวมเราก็บอกได้ แต่ว่าต้องไม่เยอะจนรู้สึกว่ามันเป็นรัฐธรรมนูญอีกฉบับหนึ่ง และอันที่ ๒ ผมไม่แน่ใจคือว่ามันน่าจะมีรวมอันย่อย ๆ ที่เราจะแตกลงไปตามลำดับมารวมกันอย่างไรหรือเปล่าครับ

- ๕/๑

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กฤษฎีกา ๕/๑

ประธาน : คือตัวนี้ถ้าเราเห็นดีเห็นงามกันว่าตัวนี้คือการวางเป้าหมายจากผล
การปฏิรูปประเทศโดยรวม แล้วก็ลอง print มาตรานี้ออกมาและใส่กระเป๋ากันไป เสาร์ อาทิตย์นี้
ใครนึกอะไรได้จะใส่ก็ใส่กลับเข้ามา ทีนี้ขอให้นึกกว่าอย่าไปทำเป็นรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๒
จริง ๆ ผมคิดว่าถ้าเป็นผมผมเอาแค่นี้ พวกนี้ไม่เอา เอาที่นี้ เป้าหมายหลักก็คือสังคมมีความสุขสงบ
เรียบร้อย ประชาชนอยู่ดีมีสุข สุขภาพแข็งแรง อะไรพวกนี้พอแล้ว แล้วก็คำนึงถึงการพัฒนา
อย่างอื่นไม่เอาเลย แล้วก็ในแต่ละมาตราเดี่ยวเราจะไปบอกว่าเพื่อให้บรรลุตัวนี้ ด้านการศึกษา
ต้องทำอะไรภายในกี่ปี ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยต้องทำอะไรภายในกี่ปี
ด้านความยุติธรรมต้องทำอะไรภายในกี่ปี แล้วถ้าทำอย่างนั้นครบถ้วนปีมันจะบรรลุอันนี้
แต่ตัวนี้เป้าหมายอย่าเพิ่งไปตัดอะไรมันเลย เดี่ยว print ตัวนี้ออกมาแล้วใส่กระเป๋ากันไป
คนละแผ่นแล้วก็ไปช่วยนึกดูจะตัดทอนอย่างไร คือช่วยกันทำแล้วก็เอามาดูอีกทีหนึ่ง

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ อย่างนั้นเราตั้งโครงสร้างไว้อย่างนี้ดีไหมครับ
เสร็จแล้วพอเราไล่ไปเรื่อย ๆ แล้วเราก็อยกกลับมาไล่ปล้ำกันอีกทีหนึ่ง

ประธาน : ก็เอาใส่กระเป๋าไปก่อน แล้วก็เผื่อไปนอนวาง ๆ คิดอะไรได้ออก
ก็จะได้นัดมา ยังไม่ต้องไปกังวลกับมันมาก นึกได้ก็ใส่มาก่อนก็แล้วกันแล้วเดี๋ยวค่อยมาตัดออก

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ : ผมขออนุญาตกราบเรียนข้อมูลเพิ่มเติมที่เราพยายาม
เขียนกันคือเราเขียนตามสิ่งที่ สปท. ที่รัฐบาลอยากได้ก็อยู่ในนั้นครับ แล้วประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ใน
มาตรา ๒๕๓/๓ ก็จะเป็นประเด็นที่อยู่ในนี้ทั้งหมด แต่ว่าประเด็นที่เขาวัดกันจริง ๆ แล้วใน Better
Life Index มันก็จะมี index ทั้งหมดอย่างนี้ก็คือ Housing Income Jobs Community
Education Environment Civic Engagement Health Life Satisfaction Safety แล้วก็
Work-Life Balance ซึ่งก็จะสอดคล้องกับ GDH Index ของภูฏาน แต่มันจะไม่ตรงกับที่
ท่านประธานต้องการ แต่ทั้งหมดนี้ถ้าเรื่องของการปฏิรูปคือเป้าหมายทั้งหมด ถ้าทำอย่างนี้แล้ว
จะทำให้คนในสังคมอยู่ดีมีสุขแล้วก็ครั้งหน้าก็จะประสบความสำเร็จไปด้วยในตัวนะครับ อันนี้
จะเป็น Index OECD set ขึ้นแล้วก็มีการวัดกันตลอด โดยที่เขาไม่ได้ใช้ตัว GDP เป็น main แต่ว่า
เป็นแค่ part หนึ่งเท่านั้นเอง แล้วมี index ทั้งหมด ๑๑ ตัว

ประธาน : แต่ของเราเน้นความจริงถ้าใช้ภาษาไทยแล้วไม่ไปรังเกียจมันนะ อยู่ดีกินดี
มันหมดทุกอย่างอยู่ดีกินดีนี่

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : อยู่ดีกินดีนี้กระทรวงสาธารณสุขต่อต้านครับ เพราะว่ากินดีมันทำให้ obesity เพราะฉะนั้นเขาใช้คำว่าอยู่ดีมีสุข อันนี้จริง ๆ นะครับ

ประธาน : ก็ถ้าอยู่ดีกินดีแล้วมันก็มีสุขเองใช่ไหม มีสุขนั้นมันเป็นผล แต่ก่อนนี้เป้าหมายการพัฒนาจากไม่มีกินเราเริ่มพัฒนามาให้พออยู่พอกิน แล้วก็จะเริ่มไปกินดีอยู่ดี อยู่ดีมีสุขถึงสุดท้าย แต่ที่นี้เวลาต่างชาติเอาไปแยก แยกเราก็เคยคลั่งไคล้ไปนึกว่าคำว่าอยู่ดีกินดี cover ไม่ถึง ความจริงอยู่ดีกินดีนี้มีความหมายทั้งทางด้านจิตใจ คำว่าอยู่ดีไม่ได้หมายความว่าอยู่ในบ้านดี มันมีชีวิตความเป็นอยู่ดี แต่ว่าคนไทยเราลดความหมายของภาษาไทยเราไปเสียจนกระทั่ง เหมือนเวลาเราพูดถึงประชาชนบ๊อบบี้ซึกเริ่มเป็นห่วง อันนี้เดี่ยว print ออกมาแจกไปคนละแผ่น ๆ แล้วก็ไปดู คือผมคิดว่าเราก็ยังไม่รีบร้อนอะไรเพราะเราต้องรอหนังสือจากทำเนียบรัฐบาล ใครมาถามอะไรเราก็จะบอกนี่กำลังมุ่งมั่นอยู่กับการปฏิรูป ยังไม่เสร็จ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ท่านประธานครับ พวกเราก็คุยกันว่าหลังจากต่อไปในช่วงที่ประชามติเราจะแบ่งจัดสรรปันส่วนผสมกันอย่างไรที่จะออกไปโฆษณาอะไรของเราเพื่อให้ประชามติผ่าน แล้วงานของเราจะทำอะไรต่อไป อนาคตเราจะเป็นอย่างไรช่วงก่อนที่จะมีประชามตินี้ครับ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ท่านประธานครับ วันที่ ๒๙ ที่ส่งร่างฉบับสมบูรณ์ วันที่ ๓๐ ตกลงยังมีการพบกับส่วนราชการ สนช. สปท. ไหมครับ ที่อาจารย์ชาติชายเคยเสนอไว้

ประธาน : อาจารย์ชาติชายทำไว้ คุณบรรชิตถามว่าวันที่ ๓๐ ยังมีไหม

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มีครับ ย้ำอีกทีนะครับ เพราะประชาสัมพันธ์ของฝ่ายเลขานุการไปเตรียมงานแล้ว วันที่ ๒๙ บ่ายโมงครึ่ง

ประธาน : ออกหนังสือเชิญเขาหรือยัง

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ก็กำลังทำหนังสือให้ท่านประธานลงนามครับ วันที่ ๒๙ เวลา ๑๓.๓๙ นาฬิกา ห้องนี้ครับ ท่านประธานจะแถลงร่างสุดท้ายให้สื่อมวลชนใช้เวลาประมาณสักชั่วโมงหนึ่งเสร็จ ก็ไม่มีอะไร แล้วก็วันที่ ๓๐ เราจะใช้ห้องประชุมของรัฐสภาเป็นการประชุมสมาชิกของ สนช. สปท. แล้วก็หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ปลัดกระทรวง อธิบดี เลขาธิการของสำนักงานคณะกรรมการทั้งหลาย รวมทั้งผู้อำนวยการของรัฐวิสาหกิจ แล้วก็องค์กร

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กฤษณที ๕/๓

องค์การมหาชน และท่านประธานก็จะนำเสนอเล่าให้เขาฟังถึงสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ
ร่างสุดท้ายนะครับ เริ่มตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา วันพุธ

นายอัคร จารุจินดา : ถามนัดหนึ่งได้ไหมครับ วันที่ ๒๙ ที่จะต้องส่งมอบร่าง
ทำอย่างไรครับ ส่งจดหมายไปจบ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ครับ ท่านประธานบอกว่าตอนเช้าท่านประธาน
ก็จะลงนาม หนังสือปะหน้าร่าง ทาง messenger เขาก็จะเอาส่งไปทางทำเนียบรัฐบาล เพราะว่า
ตอนแรกจะให้อีกทีก็ครึกโครม ท่านก็ว่าเอาง่าย ๆ ก็เลยอยู่ในห้องนี้เอาครับ ก็เป็นตอนบ่ายโมง
ทุกที่เราบ่ายโมงครึ่ง ที่นี้ฤกษ์พามาที่ก็เลยมองว่า ๑๓.๓๙ นาฬิกา วันที่ ๒๙ นะครับ

ประธาน : เดี่ยวจะไปยื่นยอรัฐธรรมนูญให้เหลือ ๒๗๙ มาตรา ได้ใหม่น่าจะลงนะ
เอาให้ลง ๒๗๙ มาตรา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ตกกลางสรุปก็เป็นวันที่ ๒๙ ห้องนี้
เวลา ๑๓.๓๙ นาฬิกา และวันที่ ๓๐ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงประมาณก่อนเที่ยง ที่อาคารรัฐสภา
มี สนช. สปท. มีหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ถือโอกาสชี้แจง แล้วก็ขอความร่วมมือเขาให้ไปเผยแพร่
ต่อเลยนะครับ ขอขอบคุณครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ปีหมา ๖/๑

นายนครชิต สิงหเสนี : แล้วระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๕ จะเป็นช่วงที่เราจะสรุปสาระสำคัญและประเด็นที่เราต้องการจะทำย่อให้ประชาชนใช้ใหม่ครับท่านประธาน ช่วงนั้นมีทั้งวันจักรี วันที่ ๖ เมษายนและวันสงกรานต์ ท่านมองช่วงนั้นอย่างไร ผมขอเรียนตรง ๆ ว่ามองด้วยความ selfish นิดหน่อย เพราะช่วงนั้นผมจะเดินทางไปรัสเซีย มีประชุมอาเซียนรัสเซียตั้งแต่วันที่ ๖ ถึง ๘ ครับ เลยอยากได้ทราบกำหนดการคร่าว ๆ ครับ

เลขาธิการ : ผมจะขออนุญาตเรียนข้อเท็จจริงด้วยว่าผมก็ขออนุญาตไปต่างประเทศตั้งแต่วันที่ ๕ แต่จะพยายามทำทุกอย่างส่งเสนอท่านประธานก่อนครับ

นายนครชิต สิงหเสนี : ผมจะไปส่งคุณปกรณ์ครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : วันที่ ๘ ผมก็ขอลาครับ

พลเอก อภิภูธร เจริญพานิช : คือผมนับดูแล้ววันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๕ เราเหลือเวลาทำงาน ๗ วันเท่านั้นแหละครับ เพราะว่ากลายเป็นวันหยุดเป็นวันเสาร์ วันอาทิตย์ ๘ วันครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ขออนุญาตท่านประธานครับ ท่านกรรมการครับ วันที่ ๗ ผมขอท่านกรรมการอยู่ทุกท่านถ้าไม่มีธุระอะไร เดี่ยวเราจะคุยรายละเอียดกันว่าจะทำอะไรกัน ในวันที่ ๗ ครับ

ประธาน : ถ้าเรากัดฟันหลังจากวันที่ ๒๙ เราส่งไปแล้ว วันที่ ๓๐ เราจะชี้แจงจนถึงเที่ยงใช้ใหม่ครับ แล้วเราก็ก็น่าเริ่มช่วยกันดูคำอธิบายซึ่งระหว่างนี้ก็คงทำ อาจารย์ศุภชัยก็คงเริ่มทำ แล้วก็รวบรวม infographics อะไรพวกนั้นทำเป็นรูปเล่ม วันที่ ๑ เมษายนไม่ได้หยุดใช้ใหม่ครับ วันที่ ๓๑ มีนาคมกับวันที่ ๑ เมษายนถ้าไม่เสร็จ ก็วันที่ ๔ กับวันที่ ๕ เอาให้เสร็จแล้วหลังจากนั้นเราก็ free หยุดกันได้สบาย มันจะมีเวลาถึงวันที่ ๑๕ เราทำให้เสร็จก่อน แล้วใครจะไปไหนก็พักไปด้วยแล้วกัน เพื่อไปเจออะไรที่อยากจะเพิ่มเติมก็บอกมาที่นาระ บอกมาทาง LINE บอยคอยเปิดอ่านแล้วกัน บอกเช็ก LINE ดีที่สุด ใครไม่มี LINE บ้าง อาจารย์จูรี เราจะต้องส่งให้เขาไป สัมนึกไปเขียนในรัฐธรรมนูญชั่วคราวว่า ๑๕ วันให้นับวันราชการไม่นับวันหยุด แต่ว่า สนช. เขาแย้งว่าเราเขาก็ ๑๕ วันเหมือนกัน เราแก้เป็น ๑๐ วันที่จะต้องทำข้อเสนอแนะ คราวนี้ถ้าเราทำได้เสร็จภายในวันที่ ๔ หรือวันที่ ๕ ปกรณ์ไปวันไหน

เลขาธิการ : วันที่ ๔ กลางคืนครับ

ประธาน : ไปวันที่ ๔ กลางคืนหรือครับ ไปไหน อย่าบอกว่าไปญี่ปุ่นนะ

เลขาธิการ : ไปเบลเยียมครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ปีหมา ๖/๒

ประธาน : ไม่น่าเที่ยวเลยเบลเยียม

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : มีอะไรน่าดูเยอะครับ ผมเคยอยู่ที่นั่นหลายปีครับ

ประธาน : ก็ยังมีเวลาหลายวันที่จะทำ ส่วนคนที่ไปต่างประเทศก็เปิด roaming
ไปด้วยก็แล้วกัน เอาแบบวันละ ๓๐๐ รับได้ไม่จำกัด

เลขานุการ : ผมขออนุญาตเรียนท่านประธานครับ ตอนนี้นำกำลังทำสรุปเล่ม
ส่วนที่ผ่านการพิจารณาไปแล้ว ตอนนี้นำกำลังทำอยู่กับทีมก็ทำไล่ไปเรื่อย ๆ ถ้าข้างหน้าไม่มีแก้
ก็คิดว่าถ้าร่างเสร็จผมก็คงจะเสร็จพร้อม ๆ กันพอดีครับ

ประธาน : คืออย่าไปลงรายละเอียดลึก ลงสั้น ๆ ให้น้อยที่สุดครับ

นายอัชพร จารุจินดา : ที่ทำนั้นทำเป็นรายหมวดหรือเป็นเรื่องครับ

เลขานุการ : ทำเป็นรายเรื่องครับ

นายอัชพร จารุจินดา : เพราะว่ามันมีอยู่เรื่องหนึ่งมีพูดกัน แล้วผมก็นึกว่าน่าจะต้อง
พูดอยู่อันหนึ่ง คุณอภิสิทธิ์เขาก็พูดถึงว่าการแก้ปัญหาโดยสภา ความจริงของเรามีอยู่หลายมาตรา
กระจัดกระจายอยู่ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เอื้อให้การแก้ปัญหาทุกเรื่องมาแก้ในสภา อันนี้มันคงจะต้อง
รวบรวม ไม่ว่าจะผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรก็ดี หรือการที่องค์กรต่าง ๆ ให้ความเห็น
เตือนมายังสภา เตือนมายังรัฐบาลก็ก่อให้เกิดการแก้ปัญหาทั้งนั้นครับ

เลขานุการ : ผมขออนุญาตท่านประธานครับ ตอนที่ทำอยู่ก็คือทำ ๒ version
ครับ version ที่ ๑ คือทำเหมือนเล่มที่เคยแจกไป อันนั้นก็คือแยกทำตามหมวด
อีกอันหนึ่งที่กำลังทำอยู่ทำไปพร้อม ๆ กันก็คือแยกเป็นเรื่อง ที่วันนั้นที่ผมพยายามลองทำอยู่ว่า
ในเรื่องตั้งแต่ท้องแม่ถึงแก่แม่อันนั้น set หนึ่ง แล้วเดี๋ยวกำลังจะทำเรื่องอื่นต่อและจะไป
เผยแพร่ต่อครับ

ประธาน : ว่าด้วยเรื่องสิทธิ chapter หนึ่ง ว่าด้วยเรื่องสิทธิและหน้าที่
chapter หนึ่ง ว่าด้วยเรื่องหน้าที่ของรัฐ หรือจะรวมกันอยู่ ๓ อันก็ได้ แล้วก็ว่าด้วยเรื่องการเมือง
ว่าด้วยเรื่ององค์กรอิสระ ว่าด้วยเรื่องของใหม่ในรัฐธรรมนูญ ๔-๕ เรื่องเท่านั้นแหละ แต่เล่ม
ที่รายละเอียดที่สุดเราก็จะบอกว่ารัฐธรรมนูญนี้มีทั้งหมด ๒๗๙ มาตรา แบ่งเป็นเท่านี้หมวด
หมวดที่ ๑ ว่าด้วยเรื่องอย่างนี้ จะพูดถึงเกี่ยวกับเรื่องนี้ หมวดที่ ๒ ว่าด้วยเรื่องนี้ พูดถึงเกี่ยวกับ
เรื่องนี้ แล้วก็ยกตัวอย่างให้ฟังเท่านั้นไม่ต้องยาวมาก น่าจะทำทันน่าจะให้มีเวลาให้ไปเที่ยวกันได้

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

นายบรรชิต สิงหเสนี : ท่านประธานก็กำหนดไว้ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน แต่คิดในใจ deadline คือวันที่ ๕ เมษายนใช่ไหมครับ ขอบพระคุณครับ

ประธาน : คุณบรรชิตจะไปเที่ยวได้สบายใจ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ผมไปประชุมครับ

ประธาน : ข้อสำคัญแต่ละคนจะไปไหนก็แล้วแต่ ขอให้ มี roaming ไปด้วย เผื่อมีอะไรจะได้ติดต่อ ยอมลงทุนสักวันละ ๓๐๐ บาท

นายสุพจน์ ไช้มุกด์ : pocket wi fi

ประธาน : เอาโทรศัพท์ไปด้วย

นายบรรชิต สิงหเสนี : ค่ะครับ เพราะใช้ได้หลายคน pocket wi fi อยู่ใกล้ ๆ กัน ๓-๔ คน

ประธาน : ใช่ครับ hot spot ได้ด้วย เพื่อจำเป็นโทรศัพท์ก็ใช้ LINE โทรศัพท์กันได้

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ : ต้องส่งเขาวันที่เท่าไรครับ

ประธาน : วันที่ ๑๕ ครับ คือพอวันที่ ๕ เราทำเสร็จแล้ว เราส่งวันที่ ๒๙ ใช่ไหม ต้องวันที่ ๑๓ เราทำเสร็จแล้วเราจะทิ้งไว้ที่นาละ

นายบรรชิต สิงหเสนี : ท่านประธานครับ นับตามแบบแฟ่งหรือเปล่า คือถ้าวันครบกำหนดเป็นวันหยุดราชการขยับไปวันเปิดราชการถัดไป

ประธาน : ไปนั่งเถียงกันเสียเวลาเหนื่อยเปล่า เราส่งให้ กกต. วันที่ ๑๒ วันที่ ๑๒ มันหยุด คุณก็ยอมมาลำบากหน่อยส่งไปรษณีย์ลงวันที่ ๑๒ วันที่ ๑๒ ไปรษณีย์มารับไหม

เลขานุการ : วันที่ ๑๒ ยังทำงานครับ

ประธาน : ถ้ายังทำงานก็ส่งให้เขาลงรับไว้วันที่ ๑๒ คือนับถอยหลังมาวันหนึ่ง เพื่อกัน เพื่อเราใครคิดออกในระหว่างนั้นก็ LINE ไป แล้วทุกคนจะได้ช่วยกันดูว่าจะเต็มหรือไม่เต็ม ยังบุญที่มันใช้ LINE ทำงานกันได้ อาจารย์จรีทำเป็นหรือยัง ต้องรีบไปเปิดนะครับเพราะว่าช่วงนี้ มันจะหยุดเยอะ แล้วเราต่างคนต่างจะไม่อยู่เดียวเราจะได้ใส่ วันที่ ๑๒ ผมก็ไม่อยู่แล้ว

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ท่านประธานครับ ถ้าส่งวันที่ ๑๒ ประชามติต้องภายใน วันที่ ๑๒ สิงหาคมใช่ไหมครับ

ประธาน : ที่เขาตกลงกันไว้วันที่ ๗ สิงหาคมครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ปัทมา ๖/๔

เลขานุการ : ผมขออนุญาตท่านประธานครับ ผมลองส่งเดี๋ยวจะส่งกรอบเวลาการทำงานตามร่างรัฐธรรมนูญใหม่เข้าไปใน LINE ของกรรมการนะครับ

ประธาน : สนช. ไปแก้ของเรา ๑๕ วันเหลือ ๑๐ หรือครับ

เลขานุการ : ของ สนช. ไม่เกี่ยวกับ timing เราครับ

ประธาน : แล้วเรื่องอะไรมาแก้ของเรา

เลขานุการ : ไม่เกี่ยวกับของเราครับ ของเรายัง ๑๕ วันเหมือนเดิม เฉพาะของเขาเหลือวันที่ ๘ วันที่เสนอประเด็นครับ ไม่เกี่ยวกับเราครับ timing ของเราก็จะเป็นวันที่ ๒๙ ส่งนะครับ แล้วก็ส่งสรุปประเด็นภายในวันที่ ๑๓ ส่วนของ สนช. เวลาที่จะต้องส่งภายในวันที่ ๘ ส่งประเด็นเพิ่ม แล้วก็ลงประชามติภายในวันที่ ๑๑ สิงหาคมซึ่งเป็นวันพฤหัสบดี แต่ถ้านับถอยหลังมาวันอาทิตย์ก็จะเป็นประมาณวันที่ ๗ สิงหาคมครับ

ประธาน : ใกล้เคียงความจริงแล้วครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : สนช. ประเด็นของเขาวันที่ ๘ คำถามใช้ใหม่ครับ

เลขานุการ : ใช่ครับ คำถามเพิ่ม แล้วเขาจะต้องไปพูดจากับ สปท. ด้วย แล้วก็ต้องลงมติให้ได้ภายในวันที่ ๘ ครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ขออนุญาตเรียนถามที่สรุปสาระสำคัญที่จะส่งจะทำการลักษณะอย่างไร มีการตุนใหม่ หรืออย่างไรครับ

ประธาน : มี ๒ เล่มครับ เล่มหนึ่งเป็นเนื้อความซึ่งค่อนข้างจะเป็นทางกานิดหน่อย จะบอกว่ามีหมวดอะไรบ้าง ก็มาตรา เรื่องอะไรคือย่อเรื่อง ส่วนอีกอันหนึ่งจะเป็นเรื่องบอกของดีของเราแล้วจะเป็นการ์ตูน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : อันหลังสำคัญ เพราะว่าอันนี้จะส่งไปที่ครัวเรือน เยอะเลยใช้ใหม่ครับ

ประธาน : อันหลังเราขอให้เขาพิมพ์เพื่อเราเยอะ ๆ น้อย สักเท่าไรดีครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : รู้สึกเขาจะขอมาให้ ๒๐๐,๐๐๐ ครับ

ประธาน : ๒๐๐,๐๐๐ นะครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : แล้วตัวที่เป็นร่างจริง ๆ ๕๐,๐๐๐ ที่เขาจะให้เรานะครับ

ประธาน : อันนี้เราคงต้องจัดทีมไปสัก ๓ ทีมตีใหม่ จะจัดกี่ทีมครับ

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ๓ หรือ ๔ ก็ได้ครับ เพราะว่าในตารางที่ได้วางคร่าว ๆ ไว้ว่าที่เราจะไป อย่างน้อยในขั้นแรกที่จะไปให้ข้อมูลอธิบายให้คนในจังหวัดที่จะเป็นวิทยาการของจังหวัดต่าง ๆ ให้เขาเข้าใจมีอยู่ด้วยกัน ๑๘ กลุ่มจังหวัด ทีนี้เขาก็ group สถานที่ตามภาคต่าง ๆ ให้เราไปพบอยู่ด้วยกันประมาณ ๘ ครั้งครับ

ประธาน : อันนี้ยังไม่ได้รวม อสม.

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : อสม. ก็อยู่ภายใต้โครงสร้างนี้แหละครับ ที่จะมีการกรรมการหมู่บ้าน อสม. ด้วย อันนี้คืออย่างที่ผมเคยเรียนที่ประชุมว่าในแต่ละจังหวัดคนที่จะเดินกับชาวบ้านจริง ๆ ก็คือกรรมการหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับ อสม. ทีนี้พวกนี้จะต้องได้รับการชี้แจงจากวิทยากรระดับอำเภอ ซึ่งวิทยากรระดับอำเภอก็จะมาฟังวิทยากรที่จังหวัด ซึ่งเราเองคือคนที่ไปอธิบายในแต่ละกลุ่มจังหวัด ให้คนที่เป็นวิทยากรอำเภอ วิทยากรจังหวัด ที่เรียกว่าครู ก ครู ข ได้เข้าใจ ครู ก ที่จังหวัดจะเป็นพี่เลี้ยงครู ข อีกทีหนึ่ง ครู ข จะไปอธิบายให้ อสม. กม. เดินสายแล้วก็ไปนิเทศ เพราะเราได้บอกว่าจะให้แต่ละหมู่บ้านไปประชุมแล้วอธิบายให้ประชาชนฟังอย่างน้อย ๒ ครั้งนะก่อนลงประชามติ ดังนั้นเราก็จะต้องไปอธิบายให้กับพวกจังหวัดฟังในช่วงระหว่างวันที่ ๑๕ เมษายนถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ระยะเวลา ๑ เดือนนี้ เพราะว่าวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคมจะเป็นห้องที่จังหวัด อำเภอเขาจะพบกับ อสม. กับกรรมการหมู่บ้านเขา แล้วก็ลงหมู่บ้าน แล้วทางฝ่ายเลขานุการก็ไปดูในเรื่องของจุดต่าง ๆ ที่ทาง กรธ. เราจะจัดทีมไป

ประธาน : แล้วใครเป็นคนจัดครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เราต้องมาจัดกันเองว่าทีมเราจะไป

ประธาน : ไม่ใช่ครับ ใครเป็นคนจัดให้มีการประชุมครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : อันนี้ก็ต้องขอความร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยครับ

ประธาน : เพราะฉะนั้นต้องคุยกับทางกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงสาธารณสุขเสียทีเดียวเลยว่าเชิญเขามาประชุมเลยได้ไหม คือตกลงกันเรียบร้อยแล้ว แล้วเราก็จะได้เอาตารางนี้ส่งให้รัฐมนตรี ให้ท่านสั่งการให้เขาเรียกประชุม โดยจ่ายเบี้ยเลี้ยงจ่ายอะไรเขาก็เป็นคนจ่าย ถ้าเขาจะต้องเบิกสตางค์เขาก็ไปเบิกกันจาก กรม. แล้วถึงเวลาเราก็ไปตามนั้น คือเราอย่าเป็นคนไปเรียกประชุม เพราะว่าเราเรียกไม่ได้ แล้วเขาคงไม่มาครับ

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ตารางทั้งหลาย เอกสารทั้งหลาย โครงการทั้งหลายได้เขียนเสร็จหมดแล้วจากการประชุมหลาย ๆ รอบ แล้วก็คณะอนุกรรมการสังเคราะห์ประเด็นการปฏิรูปก็แจ้งไปแล้ว

ประธาน : อันนี้เราคุยของเราเองใช่ไหม ยังไม่ได้คุยกับเขาเลยใช่ไหม

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ยังไม่ได้คุยครับ เพราะตอนนั้นท่านประธานว่าเราจะทำหนังสือเป็นทางการไปไหม แล้วท่านประธานกรุณาบอกว่าไม่เป็นไร ท่านประธานจะคุยกับท่านรัฐมนตรีทั้งสองก่อน

ประธาน : ผมคุยกับทั้ง ๒ คนแล้ว แล้วเขาโอเค

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ให้เขามอบหมายได้ไหมว่าใครจะเป็น contact person แล้วเราจะได้ไปเชิญเขามาคุยหารือกัน เขาเป็นแม่งานฝั่งโน้น

ประธาน : ได้ครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : เพราะว่าตารางโครงสร้างต่าง ๆ เรามีให้หมดแล้วขั้นตอนต่าง ๆ นะครับ เรียนเสริมชนิดหนึ่งว่าหลังวันที่ ๑๕ เมษายนถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคมจะมีอยู่ ๙ จุด ที่ทางฝ่ายเลขานุการไปคุยกับกระทรวงมหาดไทยมาแล้ว ๙ กลุ่มจังหวัด

ประธาน : เอาตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายนเชียวหรือครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มันเริ่มวันที่ ๒๐ เมษายนครับ มีตั้งแต่วันที่ ๒๐ เมษายน วันศุกร์ที่ ๒๒ เมษายน ไล่มาเรื่อย วันจันทร์ผมให้เขา xerox ทั้งหมดนี้มาให้กรรมการทุกท่านดูวันจันทร์หน้าท่านจะเห็นเอกสารอย่างเดียวกับผม เพราะว่าเขาทำรายละเอียดเป็นโครงการมาด้วยเรียบร้อยแล้วอยู่ในนี้ปิ้งเบ้อเรอเลย วันจันทร์หน้าจะเอามาแจกให้เห็นโครงการว่าจะทำอะไร แล้วพวกเราจะไปกันคือแบ่งกลุ่มมี ๙ จุดครับ จังหวัดลพบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสงขลา จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพิษณุโลกอย่างนี้ก็เป็นทีมวิทยากร ก็ตั้งว่าจุดไหนมีสัก ๓ คนพากันไปก็แบ่งกัน เพราะว่าเขาจัด group ให้สะดวกไปภาคอีสานก็ไปรอดเดียวเลยครับ เดียววันจันทร์จะเรียนรายละเอียดให้ท่าน แต่ว่าในขั้นนี้ก็รับนโยบายว่าจะได้คุยกับตัวแทนของกระทรวงมหาดไทยกับของกระทรวงสาธารณสุขว่าเขาจะเป็นใคร เพราะว่ามีทั้งพวก สปสช. อย่างกระทรวงสาธารณสุขค่อนข้างชั่วหน้อยอสม. ขึ้นอยู่กับสำนักงานปลัด แต่ว่ากระทรวงมหาดไทยนั้นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมาอยู่กับ

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

กรรมการปกครอง ผู้ว่าราชการจังหวัดไปอยู่สำนักงานปลัด อันนี้ต้องไปถามกับทางโน้นว่างานอย่างนี้ เขาจะให้กรรมการปกครองทำหรือสำนักงานปลัดทำที่จะเป็นคนดูแลครับ

ประธาน : เชิญครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานขออนุญาตเรียนเพิ่มเติมครับ เรียนท่านอาจารย์ชาติชายด้วย พอดีวันนั้นมีประชุมคณะกรรมการของท่านนรชิต ก็ได้เรียนเชิญฝ่ายเจ้าหน้าที่ของฝ่ายประชาสัมพันธ์มาเล่าโครงการให้ฟัง แล้วเราก็ให้ความเห็นเพิ่มเติมคือทางท่านอาจารย์ชาติชายทำมาดี คือดูว่าใช้เครือข่ายของภาครัฐมีอะไรบ้าง ก็มีประมาณ ๗ กระทรวงที่สำคัญ ก็คือมีกระทรวงกลาโหม มีกระทรวงสาธารณสุข มีกระทรวงมหาดไทย มีกระทรวงศึกษาธิการ มีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอะไรพวกนี้ ทีนี้ทางชุดใหญ่ ก็บอกว่าเราน่าจะเลือกอะไรที่มันสำคัญ ๆ แล้วก็พยายามที่จะให้ครู ก ครู ข พอลงไปในพื้นที่เขามาในวันเดียวกันได้ไหม เพราะเรากลัวปัญหาอย่างที่อาจารย์บอกคือคนที่ ๑ ไปบอกคนที่ ๒ คนที่ ๓ มันจะเพี้ยน ถ้าเกิดว่าเอามาหน่วยเดียวคือครู ก มารอบหนึ่งแล้วเอาครู ข มาด้วย แล้วมีทั้งครู มีทั้งกระทรวงมหาดไทย มีอะไรมาพร้อม ๆ กัน แล้วท่านอาจารย์ศุภชัยก็รับไปช่วยดูตัวจังหวัดด้วยที่เราทำ survey อะไรมาทั้งหลายว่าเราจะเลือกจังหวัดไหนที่มันสำคัญบ้างที่จะลงพื้นที่ไปรอบแรก อันนี้ก็คงจะเสริมจากที่อาจารย์ชาติชาย แต่ว่าประเด็นที่คุยกันวันนั้นคือคนที่ จะกลัดกระดุมเม็ดแรก เพราะเราเชื่อว่าทางข้างบนเขาจะต้องไปสั่งการแล้วมันถึงจะเดินเครื่องไป ตามระบบของมัน อย่างที่ท่านอาจารย์บอกคือถ้ามีคนที่เป็น contact person ที่อาจารย์ชาติชายว่า แล้วก็คุยกับทางรัฐมนตรีคุยกับทางโน้นแล้ว process นี้มันก็จะเดินไป แล้วเราพยายามจะเอาครู ก ครู ข ให้มาอยู่ category เดียวกัน แล้วก็ประเมินอีกอันหนึ่งคือหลังวันที่ ๒๙ พอเราส่งร่างไป มันจะมี comment กลับมาในรอบแรกว่าชอบหรือไม่ชอบร่างของเรา มีปัญหาอะไรแบบไหน ถ้าดูจากที่เราเคยสื่อสารคราวก่อนเราพบว่ารายการเกาะกล่องมันจะไปสื่อสารถึงคนที่ยังลังเล ๆ ได้ก่อน ก็กำลังคุยกันอยู่ว่าครู ก ครู ข อาจจะมีลักษณะสื่อสารในรายละเอียด แต่ว่าพอส่งวันที่ ๒๙ ปูบ มันน่าจะมีรายการอันนี้ขึ้นมาสั้น ๆ ใหม ๑ อาทิตย์หรือ ๒ อาทิตย์คือไปแข่งชิงคนมาก่อน ก่อนที่เขาจะได้ยินเสียงจากคนอื่น เดียวก็มาต่อรองเราว่าอันโน้นอันนี้ คือเราก็ไปแข่ง ๔๐-๕๐ เปอร์เซนต์ มาก่อนเลย โดยให้เขาได้ยินจาก ๓ นาฬิกาของเรา แต่ว่าเราอย่าไปทำนาน คือถ้าทำนานเดี๋ยวคนจะรำคาญ สัก ๒ อาทิตย์เราก็เลิกแล้วเราก็กลับไปเอาเดือนสุดท้ายอีกรอบหนึ่ง ที่คิดกันไว้อย่างนี้ ก็คิดว่าในคณะกรรมการก็คงจะไปปรึกษาหารือกับทางท่านชาติชายอีกครั้งหนึ่งว่า

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ปีทมา ๖/๘

๒ อาทิตย์แรกเราจะสื่อสารแบบไหน แล้วอาจจะขอความร่วมมือจากรัฐบาลอย่างไรบ้าง ก็คงจะมา
กราบเรียนท่านอาจารย์อีกครั้งหนึ่งครับ

ประธาน : ปกรณ์ติดต่อเขาอยู่ไม่ใช่หรือทางฝ่ายของรัฐบาล เพราะฉะนั้นก็บอก
เขาว่าหลังจากวันที่ ๑ แล้วเราขอเริ่ม คือเพื่อที่จะไปบอกว่าเราทำอะไรไปบ้างครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ เมื่อสักครู่นี้เราพูดถึงเรื่องของตัว
contact person ที่กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงสาธารณสุข ไม่ทราบที่ท่านประธานจะกรุณา
หาใครต่อสายโทรศัพท์ให้หน่อยได้ไหมถ้ารู้ตัวนะครับ สักวันอังคาร วันพุธหน้าจะได้เชิญเขามา
หารือกันเลยเพราะว่าเดี๋ยวจะไม่ทัน กว่าเราจะไปสั่งการภายในเขาอีกแล้วมันเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย
ที่เราจะต้องโยนเข้าไปขอจากรัฐบาลใช่ไหมครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : เดี่ยววันจันทร์ผมบอกครับ

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านประธานครับ มีประเด็นหนึ่งเมื่อเข้าคุยกันคือเรื่อง
ที่ท่านอาจารย์ศุภชัยได้กราบเรียนท่านอาจารย์ไปก่อนหน้านี้ คือว่าตัวร่างที่เราทำเสร็จมันน่าจะ
เปิดเผยตอนไหน หรืออย่างไรครับ คือก่อนวันที่ ๒๙ ในหมวด ๑๐

ประธาน : คือถ้าเราไม่ได้เปิดเผยหลังจากวันจันทร์ก็ไม่มีโอกาสได้เปิดเผยแล้ว
เปิดไปก็ไม่มีคามหมายถ้าจะเปิดก็ต้องรีบเปิด เพราะว่าหลังจากวันจันทร์แล้วมันจะไป
ประเดประดังกันอยู่เรื่องอื่น

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนท่านประธานครับ คือแม้กระทั่งหมวด ๑๐ ยังตั้งใจ
ว่าคงจะต้องมีการเขียนรวบเพื่อลดมาตราลง คือแจกตอนนี้เดี๋ยวพอร่างจริงเขาจะงงไหมว่า
มาตราหายไปไหน อะไรอย่างนี้ครับ ไม่รู้สิ ถ้าเอาแค่เนื้อหาไม่ได้หรือ

ประธาน : ต้องเอาเนื้อหา

นายอัชพร จารุจินดา : เอาเนื้อหาเขียนอย่างนี้ แต่ที่ยังไม่ได้แจกทั้งฉบับเพราะว่า
รอรวมมาตรา รอจับ group ครับ

ประธาน : เดี่ยวปรึกษากันเสียเลยก็ได้ว่าวันจันทร์คงจะมีหนังสือมา ไม่รู้ว่า
จะมีหนังสือมาตอนช่วงไหน ตอนเช้าหรือตอนบ่ายก็ไม่รู้ เอาเป็นว่าถ้ามาตอนช่วงเช้า strategy
ของเราจะเป็นอย่างไร จะเก็บเงียบพิจารณากันเสร็จแล้วจึงค่อยเอาไปเปิด หรือว่าเปิดว่าเขา
ขออะไรมาบ้าง แล้วเราจึงค่อยมาพิจารณา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ปีหมา ๖/๙

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานครับ ผมคิดว่าที่จะเปิดเผยว่าเขา
ขออะไรมาบ้างอันนั้นก็ส่วนหนึ่ง แต่ในความเห็นผมแล้วเราตอบอย่างไร ผมว่าเราไปตอบวันที่ ๒๙

ประธาน : คือ ๑. เราเปิดเผยก่อนแล้วจึงบอกว่าเราได้รับแล้ว แล้วเรา
จะมาพิจารณา เมื่อพิจารณาได้ผลจึงค่อยไปเปิดอีกรอบหนึ่ง หรือจะรับมาไว้เฉย ๆ แล้วก็บอก
กำลังพิจารณาอยู่ แล้วจึงค่อยไปเปิดตอนที่เรตอบ

นายอัชพร จารุจินดา : เรียนท่านประธานครับ คือเท่าที่ผ่านมานั่งสื่อกพวกนี้
ไม่เคยลับ คือลับมาถึงเรา แต่ว่ามันก็เผยแพร่ไปพร้อม ๆ กันโดยใครก็ไม่รู้มันเสมอ ถ้าเราเก็บเงียบ
แล้วเขาไปรู้ว่ามันมีจดหมายและข้อความอย่างนี้ เรบอกเรายังไม่รู้เรื่องอะไรมันอาจจะมีปัญหาครับ

ประธาน : บางที่เราไม่รู้เรื่องจริง ๆ นะ เพราะว่ามันเปิดมาระหว่างทาง
หรือน่าจะไปเปิดเสียก่อนตั้งแต่แรก คือเส้นทางเดินมาบางที่มันก็เปิดมาแล้วเราก็ไม่รู้ คราวที่แล้ว
เราไม่รู้ละ เมื่อสักครู่คุณนรชิตว่าอะไรครับ เชิญครับ

นายนรชิต สิงหเสนี : ท่านอัชพรว่าผมก็เห็นมาเยอะครับ ถ้าอิงมาจากทำเนียบ
รัฐบาลนะครับ ก็คือของผม the other way around ว่าตีลับตีอะไร ถ้าถึงทำเนียบรัฐบาลเมื่อไร
มันเปิด ถ้ามองกลับกันถ้าเขาเปิดเผยมาแล้วเราก็จบ แต่ถ้าเขายังไม่เปิดเผยแล้วเราได้รับอย่างน้อย
เราสักวันหนึ่งดีไหม อย่างน้อยวันที่มารับเราจะได้อยู่ก่อน ส่วนท่านจะให้ออกวันนั้นก็ได้อ
แต่อย่างน้อยเราให้เห็นก่อนครับ

ประธาน : แน่แน่นอนไม่ใช่ว่าพอผมรับแล้วผมไปเปิดเลย หมายความว่าพอเราเอามา
ก็มาคุยกันแล้วเราก็ไปเปิด แล้วเราจะบอกว่าวันพรุ่งนี้เราถึงจะพิจารณา หรือพิจารณายังไม่ตกลง
อะไรก็ว่าไป เชิญครับ

นายเจริญ โทณะวนิก : ขอบพระคุณครับท่านประธาน จากประสบการณ์คราวที่แล้ว
คือถ้ารับแล้วคุย แล้วก็บอกเลยว่าได้รับมาแล้วและจะคุยกันเมื่อไร เพราะว่าพอเราเก็บเป็นเรื่องลับ
ก็มีคนไปบอกว่าเราได้รับแล้ว พอเรายังปฏิเสธว่าเราไม่ได้รับ ยิ่งกลายเป็นว่าเราไปปิดบัง แล้วพอ
ทางทำเนียบรัฐบาลเป็นคนเปิดเผยเองเลยกลายเป็นว่าเราไปปกป้องเขาโดยที่ตัวเขาเองก็ยังไม่ได้อ
ปกป้องข้อมูลของทางโน้นเลย เพราะฉะนั้นผมคิดว่าอย่างที่ท่านประธานได้กรุณายกขึ้นมาว่า
รับมาคุยกัน แล้วก็เปิดเผยเลยว่าได้รับมาแล้ว แต่เราจะสรุปกันเมื่อไรอันนี้น่าจะเป็นแนวทาง
ที่อย่างน้อยทำให้ทราบว่าเราไม่ได้ปิดบัง เรารับมาเราก็บอกว่าเรารับ อย่างน้อยทำให้ทางเรา
โปร่งใส แต่ว่าทางทำเนียบรัฐบาลก็แล้วแต่ใครจะคิดครับ

วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

ประธาน : ก็รับมาแล้วก็ให้โฆษกไปแถลงก็แล้วกันว่าได้รับแล้ว สารอย่างนี้ ส่วนกรรมการ จะถามกรรมการกำลังว่าอย่างไร บอกยังเอาลายมดมอยู่ยังไม่พิน เป็นลมสลบกัน พินเมื่อไรจะพิจารณา

นายภัทร คำพิทักษ์ : ท่านอาจารย์ครับ ถ้าฟังดูผมว่ามัน คือเรื่องนี้มันคิด ละเอียดอ่อน คือท่านนายกรัฐมนตรีก็ไม่ได้ลงนาม ไม่แน่ใจว่าท่านนายกรัฐมนตรีลงนามหรือว่าใคร ลงนามมา ผมว่าก็ต้องดูตรงนั้นด้วย คือถ้าเกิดว่าท่านไม่ได้ทำเป็นทางการ หรือว่าท่านประธาน คสช. ไม่ได้ทำเป็นทางการ ให้คนอื่น ผมว่าใช้ให้คนอื่น ผมรู้สึกอย่างนั้นนะ ผมก็ไม่แน่ใจว่าภาพของ ทางโฆษกเราคือเป็นทางการหรือเปล่า ถ้าใช้อย่างไม่เป็นทางการเราก็ใช้คนอย่างไม่เป็นทางการ ใช้วิธีแบบเดียวกัน ผมดูอย่างนั้นนะครับ ถ้าเกิดสมมุติว่าไม่เป็นทางการ ผมก็ได้ ผมก็ยินดีครับ

ประธาน : ก็ต้องเป็นทางการดำเนินการ

ประธาน (นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ทำหน้าที่ประธาน) : เดี่ยวพวกเราอยู่ต่อสักนิด นะครับ จะขอหารืออะไรบางประการครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คือจะให้ทางฝ่ายเลขานุการช่วยหาสำเนาร่างรัฐธรรมนูญ ที่ผ่านมาแจกหน่อย คือพอดียังไม่เห็นตัวหนังสือที่เขาเขียนตรง ๆ

ประธาน : คือมีเรื่องที่จะหารือกันเนื่องในวันสงกรานต์นี้ เราก็คิดว่าเราจะมีพิธี รดน้ำดำหัวอาจารย์ใหญ่ของเรา ตอนแรกก็คิดว่าจะเป็นที่ ๗ แต่ว่าตอนนี้สถานการณ์ มันเปลี่ยนไปแล้ว วันที่ ๕ ไม่อยากพูดว่าวันสุดท้ายที่เราจะทำงานก่อนวันสงกรานต์ ก็เป็นวันที่ว่า คงเป็นวันที่เหมาะสมที่สุด ใกล้วันสงกรานต์มากที่สุดคือวันที่ ๕ ก็อยากจะหารือพวกเราว่าเราจะมี พิธีรดน้ำดำหัวหัวหน้าของเราที่เป็นหลักของเรา ก็ถือโอกาสขอหารือตอนนี้เลยนะครับ คงเป็นวันที่ ๕ เพราะว่าพวกเราจะอยู่กันมากที่สุดคือวันนั้น ถ้าวันที่ ๔ มันก็ห่างไกลเกินไป แล้วแต่พวกเรานะครับ ลองคิดว่าเราจะเอาที่ว่าครบมากที่สุด หรือว่าจะเอาที่ใกล้วันที่ ๑๓ มากที่สุด เพราะว่าถ้ามันห่าง จากวันที่ ๑๓ วันสงกรานต์มากที่สุดบรรยากาศมันก็อย่างไรอยู่

นางจรี วิจิตรวาทการ : ท่านประธานก็โหมงคะ ช่วงเช้าหรือบ่ายคะ

ประธาน : ควรจะเป็นตอนบ่าย เพราะว่าเราก็เข้ามาตอนบ่ายกัน ก่อนที่จะ พวกเราทำงานกัน วันที่ ๕ เป็นวันที่เราจะทำงานกันวันสุดท้ายก่อนจะถึงวันสงกรานต์ ถ้าไม่มีใคร คัดค้านก็ถือเป็นฉันทามติแล้วกันนะครับ วันที่ ๕ ตอนบ่าย แล้วก็ต้องขอรบกวนฝ่ายเลขานุการ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

สุพิชชาย์ ๗/๒

จะกรุณาจัดขันน้ำ แป้ง น้ำหอมอะไรต่าง ๆ แล้วก็สถานที่ เดียวให้คุณนาคะดูสถานที่ที่สมควร
แล้วกันนะครับ ตรงกลางนี้ก็ตีมันรับได้หมดเลย แล้วก็เอาพวกเราทุกคนที่ทำงานร่วมกัน เจ้าหน้าที่
อะไรด้วย จะได้เป็นสิริมงคลแก่พวกเราด้วย

นางจรี วิจิตรวาทการ : วันที่ ๑๑-๑๒ เราไม่ทำงานหรือคะท่านประธาน

ประธาน : หยุดจนถึงวันที่ ๑๗

นางจรี วิจิตรวาทการ : จากวันที่ ๕ ไปเราไม่ทำงานแล้ว

ประธาน : หยุดวันที่ ๖-๑๗ เรามาทำงานวันที่ ๑๘ เพราะว่าสัปดาห์ตั้งแต่วันที่ ๑๑-๑๕
หยุดหมดเลย ตกลงวันที่ ๕ ประมาณบ่ายโมงนะครับ มีอะไรอีกไหมครับที่จะหารือกัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ก็มีที่วันก่อนที่คุยกันในคณะอนุกรรมการติดตาม แล้วก็
ได้ไปพูดในคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ คือทีมวิทยากรหน้าที่หลักคือ ๒๑ คนของเราเป็น
วิทยากรหลัก แต่ที่นี้ได้คุยกันแล้วว่า ๒๑ คนก็คงไม่พอ คงต้องมีทีมวิทยากรช่วย ก็คุยกันว่าใน
คณะอนุกรรมการเรามีหลายท่านที่สามารถที่จะเป็นทีมวิทยากรได้ ท่านมาประชุมแล้วก็พอรู้เรื่อง
ร่างรัฐธรรมนูญเราอยู่ ก็คิดว่าลองไปช่วยกันดูว่าจะหาใครมาช่วยเป็นทีมวิทยากรได้ ดูคนที่ท่านคิด
ว่าสามารถที่จะมาช่วยบรรยายได้อะไรอย่างนี้

ประธาน : ที่ผมเคยเสนอเอาคนที่เป็นนักพูดที่มีชื่อเสียง ๆ ที่เคยพูดกันไว้ ที่นี้
ท่านประธานท่านก็ปิ้งโอเคเดียวแล้ว เอา ๓ น้ามา ที่นี้ผมไม่แน่ใจ ๓ น้าจะเอามาตอนไหน ผมก็ดู
ประจำนะครับฉ่อย สนุกครับ แต่ว่าเราต้องหา content ให้เขาออกมาแจ่ม ๆ ต้องเขียน content
ให้เขา

นายอัษฎพร จารุจินดา : คุณอุดมเขาบอกว่าระวังเขาจะตั้งฉายาว่ารัฐธรรมนูญฉบับ
จำอวด

ประธาน : ไม่เป็นไรครับ ก็อาจารย์จรีเสนอทางหมอลำใช้ไหม ฉบับหมอรำก็ได้
และทางใต้อาจจะฉบับมโนราห์ก็ได้ ผมว่าแล้วแต่เขาจะคิด เราทำให้เราได้ผลงานได้มากที่สุด

นายประพันธ์ นัยโกวิท : อันที่ท่านประธานว่านี่ก็เป็นเรื่องการประชาสัมพันธ์
รณรงค์ อันนี้หมายความว่าเป็ทีมวิทยากรจริง ๆ ซึ่งผมดูอย่างเช่นอาจารย์เจษฎ์อย่างนี้คงต้องเอามา
คือให้ท่านไปดูในทีมคณะอนุกรรมการของแต่ละคณะว่าท่านมีใครอีก แล้วก็เอาชื่อมาเสนอท่าน
อาจารย์ชาติชายเอาไว้ แล้วเราจะได้ประชุมคุยกันทีมวิทยากร

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

สุพิชชาย์ ๗/๓

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ขอช่วยแนะนำด้วยนะครับ เพราะว่าผมกำลังจะต้องจัดวันที่เราจะคุยกับวิทยากรนี้ให้เข้าใจตรงกัน จริงอยู่เราจะมีเอกสารสรุปย่ออะไรที่จะคิด ที่จะมอบให้กับทาง ครู ก ครู ข เขาถือไป แต่เราก็ต้องคุยกันให้เข้าใจว่าเราจะต้องพูดอะไรให้ตรงกัน เพื่อคำถามมันมี เขาถามนะ และอย่างนั้นอย่างนี้ทำอย่างไร อธิบายไม่ตรงกันยุ่งเลย เดี่ยวผมจะไปปรับอีกที เพราะเมื่อที่ตารางว่าวันที่ ๒๐ เมษายนจะเริ่มเดินสาย เพราะฉะนั้นถ้าจะมีที่มหาวิทยาลัย นอกจากพวกเรา แม้กระทั่งพวกเราเองก็ต้องหารือกัน ก็จะต้องคุยกัน ก็จะต้องจัดวันก่อนครับ

ประธาน : แล้วจะจัดอย่างไรครับ เพราะว่าอาจารย์จัดมานี้มันมีหลายจังหวัด

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ให้เลือกครับ เหมือนกับคราวที่แล้วที่เราไปตระเวนให้กับสภาองค์กรชุมชน ก็จะมีให้เลือก

ประธาน : เพราะว่าเดี๋ยวบางคนจะเฮโลกันไปที่สุราษฎร์ธานีกับกระบี่หมด

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ถ้าเป็นอย่างนั้นก็จับฉลากครับ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : อาจารย์กำหนด schedule หรือยังครับว่าวันไหนไปจังหวัดอะไร

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มีหมดแล้วครับ เดี่ยววันจันทร์ผมเอามาให้ดูครับ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : แล้วก็ในช่วง ผมไม่แน่ใจช่วงวันที่ ๗ จนถึงวันที่ ๑๒ คนส่วนใหญ่ก็ยังอยู่ในนี้ใหม่ คือในช่วงนั้นอาจจะลองนั่งคุยถึง content หรือสิ่งที่คิดว่าน่าจะพูด หรือแม้กระทั่งถึงจุดหนึ่งอาจจะต้องทำ PowerPoint เตรียมไว้ให้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : อันนี้ต้องทำครับ ที่ผมเรียกว่า training kit นั้นแหละ มันจะมีทั้ง PowerPoint มีทั้งเอกสารของวิทยากร รวมทั้งชุดที่จะแจกให้กับ ครู ก ครู ข ด้วยครับ

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : ถ้าเราจะทำนี้ ผมว่าอาจจะใช้ช่วงเวลาที่เราพักการประชุมหนักนี้นั้นใหม่ครับ คือถ้าสมมุติอาจารย์บอกว่าเราต้องออกไปตั้งแต่วันที่ ๒๐ ถ้าวันที่ ๑๘ มาเริ่มคุยผมว่าอาจจะไม่ทัน

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ผมก็กะว่าประมาณวันจันทร์ที่ ๑๑ เมษายน

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย : วันจันทร์วันเดียว อาจารย์พอหรือเปล่า

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : พวกเราแป็บเดียว หมายถึงว่าเราก็หารือกันในวันที่ ๑๑ หรือถ้าไม่พอก็วันที่ ๑๒ ได้ครับ จะได้ว่าจะต้องเสริมเติมอะไรอีกที แล้วเดี๋ยวพอจะไปจริง ๆ หลังสงกรานต์ก็จะได้พืดแต่ละทีมคุยกันอีกทีหนึ่งครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

สุพิชชาย์ ๗/๔

ประธาน : ใครว่างก็มาแล้วกัน

นายประพันธ์ นัยโกวิท : เราจะหยุดกันนะสิครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : หมายถึงว่าเมื่อที่ที่ท่านอาจารย์นิติพันธุ์แนะนำก็คือสำหรับที่มหาวิทยาลัยที่เราจะคุยกันก่อนรวมมหาวิทยาลัยซึ่งหมายถึงพวกเรา ๒๑ คนกับที่ปรึกษาของคณะกรรมการ รวมถึงอนุกรรมการบางท่านที่เป็นอาจารย์อยู่แล้ว อาจารย์อำนาจหรือใครต่อใครที่เขามีทักษะในการสอนมาอยู่แล้วนี่ เราก็คงมาหารือกันเพื่อจะสร้างความเข้าใจร่วมกันครับ ก็คือว่าถ้าอาจารย์นิติพันธุ์บอกว่าวันที่ ๑๐-๑๑ มันว่างอยู่ วันที่ ๑๒ ว่างอยู่ก็เอาก่อนไหม ถ้าเราไม่ว่างก็ไม่มีไร เราก็คงหลังสงกรานต์วันที่ ๑๗-๑๘ มาว่ากันใหม่ก็ได้

ประธาน : คืออย่างนี้ครับ ผมคิดว่าถ้าเราว่างเราต้องคิดถึงเจ้าหน้าที่ด้วยนะครับ ว่าช่วงนั้นเขาว่างหรือเปล่า เขาสะดวกหรือเปล่า เพราะว่าเขาจะต้องมาอำนวยความสะดวกในการเปิดห้องทำอะไรต่าง ๆ ให้เรา ถ้าเราสะดวก แต่เขาก็ ช่วงนั้นเราต้องยกประโยชน์ให้แก่โอกาสพิเศษด้วย เพราะว่าเราก็ต้องเข้าใจว่าเจ้าหน้าที่เราก็มีครอบครัว อาจารย์นิติพันธุ์อาจจะสบาย

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย : คือวันที่ ๑๑-๑๒ คืออย่างไรผมต้องสอนหนังสืออยู่แล้วคือจริง ๆ วันที่ ๑๑-๑๒ ผมในใจคิดว่าใกล้ไป ถ้าวันที่ ๖ หยุด แล้วก็วันที่ ๗ หรือวันที่ ๘ มาสักวัน แต่ว่าก็ได้ครับ วันที่ ๑๘ ไปเลยก็ได้ครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : อาจารย์นิติพันธุ์เดี๋ยวผมดูให้ วันที่ ๑๘ หลังสงกรานต์ก็ได้จะได้ปลอดภัย

นายศุภชัย ยาวะประภาษ : ท่านประธานครับ ให้ข้อมูลนิดหนึ่งครับว่าด้านอนุกรรมการเนื้อหาตอนนี้พยายามจะช่วยประสานกับทางอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ แล้วก็ตอนนี้ผมเอาตัวเนื้อหาจากท่านเลขาปรณิใสใน PowerPoint ออกมาแล้ว แต่มันเยอะนะครับ ได้สักเกือบ ๓๔๐ สไลด์ แต่ทำเป็นเพียงแค่อะไรเหมือนเป็นสารตั้งต้น ถ้าใครจะไปเอาตรงไหน ไปหยิบตรงนี้มาไม่ต้องไปทำใหม่ เป็นสารตั้งต้น แล้วเดี๋ยวจะค่อย ๆ ทำแล้วก็วาง คือตัว URL ที่ผมส่งไปในไลน์ของทุกท่านลองคลิกดู เพราะอย่างมีที่ท่านประธานมีชัยเองทางทีมของท่านได้รวบรวมไว้เป็นหมวดเราก็เอามา แล้วเดี๋ยวจะค่อย ๆ วางจัดระบบไว้ให้ เวลาทำเนื้อหาจะได้ดึงออกมาง่ายขึ้น แล้วก็ถ้าทำเป็นชุดสำหรับเตรียมจะไปบรรยายได้นี้ก็จะค่อย ๆ ลองทำให้ดูก่อน แล้วถึงเวลาค่อยมาดูพร้อมกัน มันอาจจะไม่ต้องถูกละหุมาก เพราะว่าค่อย ๆ เตรียมไปก่อน พอถึงเวลาอาจจะช่วยกันดูไม่จำเป็นต้องมาเจอกันก็ยังคงดูได้ ดูเสร็จแล้วก็เอาไปปรับกันได้ อย่างสมมุติถ้าอาจารย์นิติพันธุ์จะไป

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

สุพิชชาย์ ๗/๕

พูดเรื่องนี้อาจารย์อาจจะไม่ต้องไปทำ ถ้าอาจารย์จะต้องใช้มาตราไหน ๆ อาจารย์ก็คลิกหยิบไปดู
ได้เลย อาจารย์ก็ไม่ต้องทำใหม่ เพราะว่าตอนนี้ค่อย ๆ เตรียมพวกนี้เอาไว้ให้ แต่ว่าที่เหลือต้องเอา
ไปผสมกันเองจะให้เป็นอย่างไรรู้ว่ากันอีกทีหนึ่งครับ

ประธาน : ก็เป็นตามนั้นนะครับ ต้องขอบคุณอาจารย์ศุภชัยนะครับที่กรุณาทำ
ให้เราเยอะมากเลย โดยเฉพาะเรื่อง content อะไรต่าง ๆ ที่เราจะไปเผยแพร่ ก็เอาตามนี้นะครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : คือว่าในเบื้องต้นคงต้องขอรายชื่อวิทยากรก่อน เพื่อว่า
ให้ได้แน่นอน คือแต่ละท่านลงไปดูทีมของท่าน ว่าท่านมีใครบ้างจะได้เอาชื่อมาให้
ท่านอาจารย์ชาติชายไว้ อาจจะต้องตั้งเป็นคำสั่งของท่านประธานหรืออะไรอย่างนี้

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ขอสัปดาห์จันทร์ วันอังคารนะครับ ท่านมีชื่อใคร
แนะนำ เอาคนที่เขาเป็นอนุกรรมการระณะ ที่มีอยู่แล้ว อนุกรรมการชุดต่าง ๆ จะได้ง่าย จะได้ถือว่า
มันเหมือนกับว่าช่วยทำงานด้วยกัน คณะผมก็มี ๒-๓ คนแล้ว

ประธาน : มีอะไรอีกไหมครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : พอดีเพิ่งนึกได้ครับ คือของท่านอาจารย์ชาติชาย
ที่อนุกรรมการประชาสัมพันธ์เรา ที่จะไปอบรม ครู ก ครู ข แล้วต้องไปทำอะไรมันต้องมี
งบประมาณใช้ไหม เขาตั้งแล้วเขาบอกมีงบประมาณหรือเปล่า พอดีท่านประธานอยู่ที่นี้ด้วยจะได้ถาม

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : ท่านประธานมีชัยได้บอกไว้แล้วว่าท่านจะคุยกับ
กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงสาธารณสุข แล้วก็ให้ ๒ กระทรวงนี้เขาไปของงบประมาณจากทาง
รัฐบาลท่านวิษณุ เดิมทีก็จะขอมาไว้ที่สภาและให้บริหารแล้วมันจะเป็นภาระเยอะ ก็บอกว่าย่าเลย
เรามีอย่างเดียวที่หวัระเป่าไปอธิบายดีกว่า เรื่องเงินเรื่องทองให้กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวง
สาธารณสุขเขาจัดการครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : ที่เราต้องไปบรรยายอะไรกันนี้ ต้องขึ้นเครื่องบินไป

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : อันนี้เป็นบของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เขาเตรียมไว้ให้แล้วครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : มีแล้วใช้ไหมครับ

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ : มีครับ ของเรามีครับ ค่ารถ ค่ากระดาษ ค่าโรงแรม
เรามีครับ แต่ค่าข้าว ค่าน้ำ คนมาเรียน การไปอบรมถึงพื้นที่ การไปชี้แจงชาวบ้าน อันนี้เป็นเรื่อง
ของกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงสาธารณสุขเขาจะขอครับ

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันศุกร์ที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๙

สุพิชชาย ๗/๖

ประธาน : มีอะไรอีกไหมครับ ถ้าไม่มีก็จะขอเลิกการประชุม ขอปิดการประชุม
เท่านี้ครับ ขอขอบคุณครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

กลุ่มงานชวเลข ๓

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข